

ระเบียบวาระการประชุม
ที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ
ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓

วันจันทร์ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ระเบียบวาระการประชุม

ที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓

วันจันทร์ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

-
วาระที่ ๑	เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม
วาระที่ ๒	เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓
วาระที่ ๓	เรื่องเพื่อทราบ ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
วาระที่ ๔	เรื่องเพื่อพิจารณา แผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง
วาระที่ ๕	เรื่องอื่น ๆ
-

ระเบียบวาระที่ ๑

เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๒

รับรองรายงานการประชุมร่วมประธานกรรมการ
ปฏิรูปประเทศทุกคณะ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓

ระเบียบวาระที่ ๒ : เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓

---

๑. ความเป็นมา

ที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

๒. ผลการดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ และแจ้งเวียนไปยังประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ โดยขอให้รับรองรายงานการประชุมฯ กลับมายังสำนักงานฯ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรียบร้อยแล้ว ซึ่งกรรมการฯทุกท่าน ได้พิจารณารับรองรายงานการประชุมโดยไม่มีแก้ไข

(รายละเอียดตามเอกสารประกอบวาระที่ ๒)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดรับรองรายงานการประชุม

๓. มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

เอกสารประกอบวาระที่ ๒

รายงานการประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป
ประเทศทุกคณะ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓

การประชุมที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓
วันอังคารที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม ๓๐๑
ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

๑. นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี	ประธานที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป
๒. นายปกรณ์ ปรียากร	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
๓. คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
๔. นายกิตติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์	แทน ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย
๕. นายเข้มชัย ชูติวงศ์	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
๖. นายอิสสระ ว่องกุศลกิจ	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
๗. นายรอยล จิตรดอน	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. นายอุดม คชินทร	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข
๙. นายเสรี วงษ์มณฑา	ประธานกรรมการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
๑๐. นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	แทน ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม
๑๑. นายพรชัย รุจิประภา	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน
๑๒. นายภักดี โพธิศิริ	แทน ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
๑๓. นายวรากรณ์ สามโกเศศ	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
๑๔. นายนิธิ มหานนท์	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
๑๕. นายทศพร ศิริสัมพันธ์	เลขานุการที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
๒. นางมณฑาทิพย์ จันทร์พุ่ม วิทยารัฐ	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
๓. นายวิษณุพิพล ทิวะตันสกุล	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม
๔. นางสาวศศิธร พลัดตเดช	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

๕. นางธิดา พัชธรรม กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
๖. นางสาวสุนทรลักษณ์ เพ็ชรกุล กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน
๗. นางสาวณิย์ แสงสุพรรณ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
๘. นางสาวกานดา ชูเชิด กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา
๙. นางสาวภัทรพร เลี้ยวงค์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และความสามัคคีปรองดอง

๑๐. นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และความสามัคคีปรองดอง

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑๑. - ๔๖. เจ้าหน้าที่ สศช. จำนวน ๓๕ คน
๔๗. - ๕๐. ผู้ติดตามประธานที่ประชุม จำนวนรวม ๓ คน

เริ่มการประชุม ๑๔.๐๐ น.

วาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

๑. ประธานที่ประชุม ได้กล่าวต้อนรับ และแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เนื่องด้วยมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละคณะ จึงขอหารือท่านประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะและผู้แทนถึงแนวทางการดำเนินการร่วมกัน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑.๑ การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ให้มีความสอดคล้องกับผลอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้ง สถานการณ์โควิด-๑๙ และสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเปลี่ยนไป ทั้งนี้ ขอให้เป็นไปตามนัยสำคัญตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ และอยู่ในกรอบระยะเวลาการเสนอแผนการปฏิรูปประเทศ ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ซึ่งเห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ โดยให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศดำเนินการภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการปฏิรูปประเทศเพิ่มเติมทุกด้าน ซึ่งคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๑๓ คณะ เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

๑.๒ การปรับปรุงวิธีการและแนวทางการทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานปฏิรูปประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๒.๑ การปรับองค์ประกอบในแต่ละคณะปฏิรูป ให้เจ้าหน้าที่อาวุโสของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการในทุกคณะ ทั้งนี้ ประธานกรรมการฯ สามารถเสนอรายชื่อผู้ช่วยเลขานุการได้คณะละ ๑ คน เพื่อความสะดวกในการประสานการทำงานร่วมกัน

- ๑.๒.๒ การตั้งรองประธานกรรมการ และโฆษก ภายในคณะปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ขอเสนอให้มีการแต่งตั้งรองประธานกรรมการ และโฆษก เพื่อเป็นผู้ปฏิบัติการหากมีเหตุสำคัญหรือจำเป็นใด ๆ ในการรายงาน ประสานงาน หรือเผยแพร่กิจกรรมปฏิรูปประเทศ
- ๑.๒.๓ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ เป็นอำนาจของประธานกรรมการฯ ตาม พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ โดยขอให้มีด้านละ ๑ คณะ และคณะละไม่ควรเกิน ๑๕ คน
- ๑.๓ รูปแบบการรายงานความคืบหน้าตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภา ซึ่งมีกำหนดรายงานทุก ๓ เดือน ที่ผ่านมามีปัญหาในการรายงานผลและคำถามจากทั้งวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ในส่วนของการรายงานที่ไม่เห็นกิจกรรมที่เป็นการปฏิรูป และไม่มีควมคืบหน้าในการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายกรัฐมนตรีได้มีดำริเรื่องรูปแบบการรายงานฯ ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ มากขึ้น ดังตัวอย่างรูปแบบตาราง ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ จะประสานในรายละเอียดต่อไป

หัวข้อการรายงาน —เลขฯ สศช.

ยศ.ชาติ 6 ข้อ	แผนแม่บท 23 แผน	เป้าหมายเท่าไร	กิจกรรมที่แต่ละหน่วยงานต้องการแล้วผลที่ได้รับ กับใครอย่างไร เท่าไร	กิจกรรม 3 เดือน - ทำต่อ - ที่ทำอยู่ - ทำใหม่ อยู่ในขั้นตอนใด	หมายเหตุ

เพิ่มเติมใหม่ให้เป็นรูปธรรม จับต้องได้เข้าใจง่าย
ทำอะไร เพื่อใคร / ระยะสั้น / ระยะยาว
การแก้ไขความเดือดร้อนประชาชน สรุปปิดท้ายอีกข้อหนึ่ง

- ๑.๔ การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขอแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละคณะเป็นผู้กำหนดนโยบาย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้ประสานงานคณะกรรมการฯ และสนองนโยบาย สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป) เป็นผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ หน่วยงานกลางของรัฐต่างๆ เช่น สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. กรมบัญชีกลาง สำนักงานงบประมาณ สภาความมั่นคง เป็นผู้สนับสนุน และกระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ เป็นผู้ปฏิบัติ

๒. มติที่ประชุม รับทราบ

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

- ฝ่ายเลขานุการฯ ได้เสนอที่ประชุมพิจารณารับรองรายงานการประชุมที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมคณะรัฐมนตรี อาคารสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล และแจ้งเวียนไปยังประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ โดยขอให้รับรองรายงานการประชุมฯ กลับมายังสำนักงานฯ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ เรียบร้อยแล้ว ซึ่งกรรมการฯ ทุกคน ได้พิจารณารับรองรายงานการประชุมโดยไม่มีแก้ไข
- มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

วาระที่ ๓.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ

- ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งที่ประชุมทราบตามคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๓ ด้าน ประกอบด้วย

ที่	ปฏิรูปประเทศด้าน	ประธานกรรมการ	ขอบเขตงาน
๑	การเมือง	นายปกรณ์ ปรียากกร	การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของภาครัฐและภาคประชาชน การพัฒนาองค์กรทางการเมือง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี ความมั่นคงของรัฐ เกียรติภูมิและผลประโยชน์แห่งชาติการต่างประเทศ
๒	บริหารราชการแผ่นดิน	คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ระบบราชการ โครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐ แผนกำลังคนและค่าตอบแทนภาครัฐ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่น
๓	กฎหมาย	นายบวรศักดิ์ อูวรรณโณ	การปฏิรูปกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ระบบอนุญาต ระบบกรรมการ และระบบโทษในกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ระบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย ระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐ กลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างกฎหมาย การเสนอร่างกฎหมาย และการเข้าถึงกฎหมาย
๔	กระบวนการยุติธรรม	นายเข้มชัย ชุตินวงศ์	กระบวนการยุติธรรมทุกชั้นตอน กิจการตำรวจ การสอบสวนคดีอาญา การพัฒนาองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความรวดเร็ว ทันสมัย เป็นธรรม และน่าเชื่อถือ การบังคับใช้กฎหมาย การช่วยเหลือประชาชนด้านการยุติธรรม
๕	เศรษฐกิจ	นายอิสระ ว่องกุศลกิจ	ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การปฏิรูปและฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังวิกฤติการณ์ เศรษฐกิจพอเพียง ระบบภาษีอากร สหกรณ์ การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการทุกขนาด วิสาหกิจเพื่อสังคม การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ

ที่	ปฏิรูปประเทศด้าน	ประธานกรรมการ	ขอบเขตงาน
๖	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	นายรอยล จิตรดอน	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอย การกระจายการถือครองที่ดินและการแก้ปัญหาที่ดินอย่างเป็นธรรม การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภัยธรรมชาติ การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ การวางผังเมืองและการพัฒนาเมือง
๗	สาธารณสุข	นายอุดม คชินทร	ระบบการแพทย์ปฐมภูมิ เวชศาสตร์ครอบครัว การบริหารจัดการหลักประกันสุขภาพ การป้องกันและรักษาโรคติดต่อ การบริหารบุคลากรทางสาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสาธารณสุข เกษศาสตร์ ภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทย การส่งเสริมสุขภาพกายและจิต การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพ
๘	สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	นายเสรี วงษ์มณฑา	การพัฒนาสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาประเทศ สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ การประชาสัมพันธ์เสรีภาพของสื่อสารมวลชน การรู้เท่าทันสื่อ ความผิดเกี่ยวกับสื่อ คุณธรรมและจริยธรรมของสื่อ
๙	สังคม	นายปิติพงศ์ พิ๋งบุญ ญ อุธยา	การแก้ปัญหาคาใจและความเหลื่อมล้ำในสังคม ความเป็นธรรมในสังคม การคุ้มครองผู้บริโภค เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมสถาบันครอบครัว การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ
๑๐	พลังงาน	นายพรชัย รุจิประภา	การบริหารจัดการพลังงาน การอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า การผลิตและการใช้พลังงานทางเลือก
๑๑	การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	นายภักดี โพธิศิริ	การตรวจสอบการใช้อำนาจภาครัฐในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบมาตรการและกลไกเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ การส่งเสริมภาคประชาชนให้มีบทบาทในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระบบคุณธรรมและจริยธรรม
๑๒	การศึกษา	นายวรากรณ์ สามโกเศศ	กลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพผู้ประกอบการ และอาจารย์ ระบบการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ระบบคุณธรรมของผู้ประกอบการวิชาชีพครู การจัดการเรียน การสอนทุกระดับ การช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ การลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา หลักสูตร ตำรา และเทคโนโลยีทางการศึกษา บทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ในการปฏิรูปการศึกษา การวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ การสอนแบบสื่อทางไกล
๑๓	วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	นายนิธิ มหานนท์	การนำหลักธรรมทางศาสนาใช้ในการพัฒนาจิตใจ ปัญญาและการพัฒนาประเทศ มรดกทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ การส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาเพื่อสุขภาพ การนำมาใช้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและความเป็นเลิศ การส่งเสริมการมีงานทำ การคุ้มครองแรงงานให้มีความปลอดภัย สุขอนามัย รายได้และสวัสดิการที่ดี การประกันสังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านความมั่นคง สุขภาพ และปัจจัยในการดำรงชีวิต

ทั้งนี้ คณะกรรมการตามประกาศนี้มีวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ อันครบกำหนดห้าปีนับจากวันแต่งตั้งครั้งแรก เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่น ๆ ตามกฎหมาย

๒. มติที่ประชุม รับทราบ

วาระที่ ๓.๒ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒

๑. ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานให้ที่ประชุมทราบรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยมีรายละเอียดของความสำเร็จการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

๑.๑ ความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ แผนการปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๑๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑๗๓ เรื่องและประเด็นปฏิรูป สามารถสรุปสถานการณ์ภาพรวมของเรื่อง และประเด็นปฏิรูปได้ ดังนี้

๑.๑.๑ กิจกรรมที่ดำเนินการได้สำเร็จครบถ้วน (สีเขียว) จำนวน ๑๐ เรื่องและประเด็นปฏิรูป หรือร้อยละ ๖ อาทิ ด้านกฎหมาย เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ มีกลไกให้การออกกฎหมาย เป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และด้านพลังงาน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ

๑.๑.๒ กิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี ๒๕๖๕ (สีเหลือง) จำนวน ๖๐ เรื่องและประเด็นปฏิรูป หรือร้อยละ ๓๕ อาทิ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ บริการภาครัฐ สะดวก รวดเร็ว และตอบโจทย์ชีวิตประชาชน และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๑.๑.๓ กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการโดยมีความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี ๒๕๖๕ (สีส้ม) จำนวน ๗๕ เรื่องและประเด็นปฏิรูป หรือร้อยละ ๔๓ อาทิ ด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า และด้านสังคม เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม

๑.๑.๔ กิจกรรมที่ยังไม่มีการดำเนินการหรือมีการดำเนินการที่ไม่เป็นรูปธรรม (สีแดง) จำนวน ๒๘ เรื่องและประเด็นปฏิรูป หรือร้อยละ ๑๖ อาทิ ด้านการเมือง เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ กลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้จักสามัคคีของสังคมไทย และด้านสาธารณสุข เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศด้านสุขภาพ

๑.๒ ผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

ผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ได้แก่ (๑) การเพิ่มโอกาส สร้างรายได้ อาทิ ปลดล็อกกฎระเบียบไม่มีค่าซื้อขายได้ ใช้เป็นหลักประกันได้ ช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยด้วยบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (๒) การส่งเสริมและยกระดับธุรกิจ อาทิ ศูนย์ SME ครบวงจร

ให้คำปรึกษาและส่งเสริมตลาด มาตรการ SME เงินอุดหนุนและอำนวยความสะดวก (๓) การลดความเหลื่อมล้ำ อาทิ มีทนายความอาสาให้คำปรึกษาฟรีประจำโรงพัก สนับสนุนนักเรียนด้อยโอกาสผ่านกองทุนเพื่อความเสมอภาค (๔) การดูแลสุขภาพประชาชน อาทิ รักษาและส่งเสริมสุขภาพประชาชนอย่างใกล้ชิดด้วยทีมหมอครอบครัว รักษาฟรีสำหรับผู้ป่วยฉุกเฉิน UCEP และ (๕) การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าของประเทศจนมีพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินแบบบูรณาการด้วย One Map

๑.๓ ปัญหา และอุปสรรค ในช่วงที่ผ่านมาพบปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศหลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑.๓.๑ ประเด็นการถ่ายทอดแผนไปสู่การปฏิบัติ อาทิ ความชัดเจนของเป้าหมายในระดับแผนการปฏิรูปประเทศ ค่าเป้าหมาย และการวัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ

๑.๓.๒ ประเด็นความพร้อมของหน่วยงาน อาทิ ความรู้และความชำนาญในเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ได้รับมอบหมายของบุคลากรในหน่วยงาน

๑.๓.๓ ประเด็นระยะเวลาในการดำเนินการ การประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศเกิดขึ้นภายหลังการทำแผนปฏิบัติราชการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีส่งผลให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบบางส่วนไม่อาจดำเนินกิจกรรมตามที่แผนปฏิรูปประเทศระบุไว้ได้ ซึ่งก่อให้เกิดความล่าช้า

๑.๓.๔ ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากกิจกรรมปฏิรูปประเทศบางส่วนต้องการความร่วมมือจากภาคประชาชน จึงต้องสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศ

๑.๔ ข้อเสนอแนะและการดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ควรดำเนินการดังนี้ (๑) ปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในประเด็นการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความชัดเจนวัดผลได้ การคัดเลือกกิจกรรมที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ การจัดลำดับความสำคัญของการเสนอกฎหมาย และการทบทวนข้อเสนอการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ (๒) ขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ที่มุ่งเน้นการแก้ไขประเด็นปัญหาและอุปสรรคเร่งด่วน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และให้มีรากฐานการพัฒนาที่มั่นคงเหมาะสมกับบริบทประเทศ โดยสามารถบรรลุผลอันพึงประสงค์ได้ภายในปี ๒๕๖๕ และ (๓) การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วม อาทิ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคสถาบันวิชาการ ภาคสื่อมวลชน พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการให้ความรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน

๒. มติที่ประชุม รับทราบ

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระที่ ๔.๑ ผลอันพึงประสงค์ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๑. ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอผลการวิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จากรัฐธรรมนูญฯ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมาประกอบในการกำหนดผลอันพึงประสงค์ของประเด็นปฏิรูปด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้
  - ๑.๑ ประชาชนมีจิตใจ ค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดี ผ่านการส่งเสริมการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ รวมถึงมีความตระหนักถึงหน้าที่ต่อประโยชน์ส่วนรวม และมีส่วนร่วมในการรักษาไว้ซึ่งมรดกวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ
  - ๑.๒ มีกลไกและมาตรฐานด้านกีฬาที่ดี ในการส่งเสริมให้ประชาชนรักการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสร้างสุขภาวะที่ดี และการต่อยอดสู่การกีฬาอาชีพเพื่อความเป็นเลิศบนฐานวิทยาศาสตร์การกีฬา
  - ๑.๓ แรงงานมีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพและช่วงวัย และจัดให้มีการคุ้มครองผู้ใช้แรงงาน และสวัสดิการที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ
  - ๑.๔ บูรณาการกลไกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าถึงปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ รวมทั้งมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา และมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคม
๒. มติที่ประชุม เห็นชอบผลอันพึงประสงค์ ภายใต้ประเด็นปฏิรูปด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ

วาระที่ ๔.๒ การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอแนวทางการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยมีประเด็นในการปรับปรุง ๖ ประเด็น ประกอบด้วย (๑) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผน (๒) การปรับตัดกิจกรรมที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานและคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) (๓) การทบทวนกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (๔) การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ (๕) การพิจารณาความเห็นของหน่วยงานรับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ (๖) การปรับเค้าโครงของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านให้เป็นรูปแบบเดียวกัน โดยที่ผ่านมามีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศและสำนักงานฯ ได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ทั้ง ๔ ภาค ความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ ประกอบด้วย ความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ และประชาชนที่สนใจ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๒. ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอเค้าโครงการและข้อสังเกตปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามมติ คณะรัฐมนตรี ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยมีสาระสำคัญที่ปรับปรุง ดังนี้

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๒ ผลอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด

ส่วนที่ ๒ กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (ไม่เกิน ๕ กิจกรรม)

๒.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ (เกริ่นนำหลักการและเหตุในการดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญ)

๑) เป้าหมายและตัวชี้วัดของกิจกรรมปฏิรูป

๒) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก (หน่วยงานหลักหน่วยงานเดียว)

๓) ระยะเวลาดำเนินการรวม

๔) ประมาณการวงเงินรวม และแหล่งที่มาของเงิน

๕) ขั้นตอนและวิธีการการดำเนินการปฏิรูป

๕.๑) ขั้นตอนที่ ๑ / ระยะเวลาดำเนินการ

๕.๒) ขั้นตอนที่ ..

๒.๒ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒

๒.๓ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ .. (รวมไม่เกิน ๕ กิจกรรม)

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย (เรียงลำดับความสำคัญ)

๓. ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอรอบระยะเวลาในการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบผลการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ โดยให้ขยายระยะเวลาการปรับปรุงแผนการปฏิรูป และให้คณะกรรมการปฏิรูปดำเนินการภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่แต่งตั้งกรรมการปฏิรูปเพิ่มเติม และคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๓ ด้าน แล้ว เพื่อให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาดังกล่าว สำนักงานฯ จึงขอให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ ส่งร่างแรกของการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศฯ กลับมายังสำนักงานฯ ภายในวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เพื่อใช้ในการรับฟังความคิดเห็นฯ โดยจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ อาทิ ออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ [@nscr](https://nscr.nesdc.go.th/Line) และจดหมายราชการถึงทุกหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งดำเนินการประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่ รวม ๑ ครั้ง ที่กรุงเทพฯ ในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ (ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๓) โดยมีกลุ่มเป้าหมายด้านการปฏิรูปละประมาณ ๑๐๐ คน

กรอบระยะเวลา	การดำเนินการ
๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓	คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๓ ด้าน
๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ส่งร่างแรกของการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศฯ กลับมายังสำนักงานฯ
ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓	การรับฟังความคิดเห็นฯ โดยจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ ออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ nscr.nesdc.go.th/Line @nscr และจดหมายราชการถึงทุกหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๓	ดำเนินการประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่ รวม ๑ ครั้ง ที่กรุงเทพฯ โดยมีกลุ่มเป้าหมายด้านการปฏิรูปประมาณ ๑๐๐ คน
๑ กันยายน ๒๕๖๓	สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น เสนอคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อใช้ประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ
๒๘ กันยายน ๒๕๖๓	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ส่งแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุงมายังสำนักงานฯ เพื่อเตรียมการเสนอตามขั้นตอนของกฎหมาย
ภายในเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ (ภายใน ๓๐ วันตามขั้นตอนของกฎหมาย)	เสนอแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุงต่อที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ เพื่อพิจารณาเห็นชอบแผนฯ
ภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ (ภายใน ๓๐ วันตามขั้นตอนของกฎหมาย)	เสนอแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุงต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเพื่อทราบ
ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ (ภายใน ๓๐ วันตามขั้นตอนของกฎหมาย)	ประกาศแผนการปฏิรูปประเทศในราชกิจจานุเบกษา

๔. ความเห็นที่ประชุม

- ๔.๑ ในการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด ๑๙ ควรนำข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม มาใช้ประกอบการปรับปรุงแผนปฏิรูปประเทศ ในการปรับปรุงครั้งนี้ด้วย
- ๔.๒ แนวทางการรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศควรพิจารณาการรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด ๑๙ ด้วย

๕. มติที่ประชุม

- ๕.๑ เห็นชอบเค้าโครงการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ เพื่อดำเนินการปรับปรุงระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘ ตามลำดับของกฎหมายต่อไป
- ๕.๒ เห็นชอบกรอบระยะเวลาและแนวทางการรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ และให้พิจารณาการรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามความเหมาะสม

๕.๓ มอบหมายให้สำนักงานฯ ดำเนินการรวบรวมจากผลการศึกษาประเด็นผลกระทบจากสถานการณ์โควิด ๑๙ ที่สำนักงานฯ ได้จัดทำข้อมูลไว้แล้ว เสนอให้กับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศทุกด้านนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ต่อไป

วาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

ไม่มี

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

(นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ)

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

ผู้จัดบันทึกการประชุม

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เลขานุการที่ประชุมร่วม

ประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

ระเบียบวาระที่ ๓ : เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

๑. ความเป็นมา

- ๑.๑ ที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ได้เห็นชอบเค้าโครงการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ตามที่สำนักงานฯ เสนอ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการปรับปรุงระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘ ตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป
- ๑.๒ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓ ได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่เสนอ และมอบหมายสำนักงานฯ ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ กำหนดให้ที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ แล้วเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓. ผลการดำเนินการ

ประธานที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ (นายวิษณุ เครืองาม) ได้ลงนามในระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ แล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบวาระ ๓)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

๔. มติที่ประชุม

.....
.....
.....

เอกสารประกอบวาระที่ ๓

ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ในส่วนของรายละเอียดในการร่างแผน ให้เค้าโครงของแผนการปฏิรูปประเทศ มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ผลอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน ระบุกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมี นัยสำคัญ และข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายพร้อมทั้งการจัดลำดับความสำคัญของกฎหมาย อันจะทำให้แผนการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคห้า และมาตรา ๑๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติแผนและ ขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ประชุมร่วมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓ จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓”

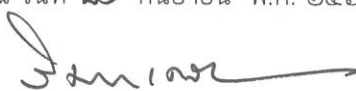
ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ แห่งระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ ข้อ ๘ รายละเอียดในร่างแผนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้โดยอย่างน้อย จะต้องมีการระบุรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- (๒) ผลอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด
- (๓) กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งต้องมี รายละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของกิจกรรมปฏิรูป หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ระยะเวลาดำเนินการ ประมาณการวงเงินและแหล่งที่มาของเงิน
- (๔) ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการโดยเรียงลำดับ ความสำคัญ และต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างกฎหมาย โดยอาจจัดทำเป็นร่างกฎหมายหรือ อวาระบุเป็นหลักการของร่างกฎหมายก็ได้ แต่ต้องมีรายละเอียดเพียงพอที่จะสามารถเข้าใจถึงกลไกและ สาระสำคัญในการดำเนินการได้อย่างชัดเจนเพื่อจัดทำเป็นร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งให้ระบุมาตรการทางการ บริหารอื่นที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายวิษณุ เครืองาม)

ประธานที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศ

ด้าน.....

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๑.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปประเทศด้าน... กับยุทธศาสตร์ชาติ

(ความสอดคล้องของการปฏิรูปประเทศกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้ระบุยุทธศาสตร์ และ เลขข้อ ๒ หลัก และ ๓ หลักของประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านดังกล่าว)

๑)

๒)

...)

๑.๑.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปประเทศด้าน... กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

(ความสอดคล้องของการปฏิรูปประเทศกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้ระบุ ชื่อรหัสและชื่อของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และรหัสและชื่อของเป้าหมายตามแผนแม่บทย่อยที่เกี่ยวข้อง)

๑)

๒)

...)

๑.๒ ผลอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด

(อธิบายเป้าหมายในระดับแผนการปฏิรูป และเพิ่มเติมค่าเป้าหมายที่มีความชัดเจนเป็นรายปี เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม))

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	
		ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕
๑)	.....		
	.....		
	.....		
๒)	.....		
	.....		
	.....		
๓)	.....		
	.....		
	.....		

ส่วนที่ ๒ กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (ไม่เกิน ๕ กิจกรรม)

๒.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ .....(ชื่อกิจกรรม).....

(เกริ่นนำหลักการและเหตุในการดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญ)

.....
.....

๒.๑.๑ เป้าหมายและตัวชี้วัดของกิจกรรมปฏิรูป

(ระบุค่าเป้าหมายรายไตรมาสหรือเมื่อกิจกรรมแล้วเสร็จ ระบุตัวชี้วัดที่มีข้อมูลฐานสามารถใช้ติดตามและวัดผลได้ว่าเป็นรูปธรรม)

๒.๑.๒ หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก (ระบุหน่วยงานหลักหน่วยงานเดียว)

.....

๒.๑.๓ ระยะเวลาดำเนินการรวม

.....เดือน/ปี

๒.๑.๔ ประมาณการวงเงินรวม และแหล่งที่มาของเงิน

.....

๒.๑.๕ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการปฏิรูป

๕.๑) ขั้นตอนที่ ๑ .....

ระยะเวลาดำเนินการ.....เดือน/ปี

๕.๒) ขั้นตอนที่ ๒ .....

ระยะเวลาดำเนินการ.....เดือน/ปี

๕. ..) ขั้นตอนที่ .. ..

ระยะเวลาดำเนินการ.....เดือน/ปี

๒.๒ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒

๒.๓ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ .. (รวมไม่เกิน ๕ กิจกรรม)

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย (เรียงลำดับความสำคัญ)

๓.๑ ร่างพระราชบัญญัติ.....

สาระสำคัญโดยสังเขป .....

๓.๒ ร่างพระราชกฤษฎีกา.....

สาระสำคัญโดยสังเขป .....

๓. .. ร่างกฎกระทรวง.....

สาระสำคัญโดยสังเขป .....

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

แผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง

ระเบียบวาระที่ ๔ : เรื่องเพื่อพิจารณา

แผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง

๑. ความเป็นมา

๑.๑ แผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๑ ด้าน ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ ประกอบด้วย (๑) ด้านการเมือง (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๓) ด้านกฎหมาย (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม (๕) ด้านเศรษฐกิจ (๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๗) ด้านสาธารณสุข (๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (๙) ด้านสังคม (๑๐) ด้านพลังงาน และ (๑๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ต่อมาวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว และเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จำนวน ๒๓ ประเด็น เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น นอกจากนี้เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเสนอ และมีผลให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะดังกล่าว

๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายคณะกรรมการปฏิรูปประเทศดำเนินการตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลาของกฎหมาย ทั้งนี้ ในการรับฟังความเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ ให้ดำเนินการร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินการ การประหยัดเวลา และงบประมาณต่อไป โดยมีประเด็นในการปรับปรุง ๖ ประเด็น ได้แก่ (๑) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนให้ชัดเจน สามารถวัดผลการดำเนินการได้ (๒) การปรับตัดกิจกรรมที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานและคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) (๓) การทบทวนกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ โดยคัดเลือกเฉพาะกฎหมายที่มีความสำคัญ รวมทั้ง จัดลำดับความสำคัญของการเสนอกฎหมาย (๔) การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ (๕) พิจารณาความเห็นของหน่วยงานรับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ของพระราชบัญญัติฯ และ (๖) ปรับแก้โครงของแผนการปฏิรูปประเทศ แต่ละด้านให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบผลการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ตามที่สำนักงานฯ เสนอ ซึ่งได้เห็นชอบขยายระยะเวลาการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ โดยให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศดำเนินการภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการปฏิรูปประเทศเพิ่มเติมทุกด้าน ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการเมือง (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๓) ด้านกฎหมาย (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม (๕) ด้านเศรษฐกิจ (๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๗) ด้านสาธารณสุข (๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (๙) ด้านสังคม (๑๐) ด้านพลังงาน และ (๑๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ (๑๒) ด้านการศึกษา และ (๑๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๒. ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดขั้นตอนและแนวทางการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้

๒.๑ มาตรา ๑๑ การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คณะกรรมการปฏิรูปจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในด้านที่รับผิดชอบให้แล้วเสร็จภายใน เก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ (๒) แล้วเสนอที่ประชุมร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสามสิบวัน
- (๒) เมื่อที่ประชุมร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว ให้เสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท ซึ่งต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่าง
- (๓) ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอร่างแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านการพิจารณาแล้วต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสามสิบวัน และดำเนินการตามมาตรา ๖ วรรคสองต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) ให้คณะกรรมการปฏิรูปเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการดำเนินการ รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้โดยสะดวกและทั่วถึง ทั้งนี้ ต้องมีการแสดงข้อมูลที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

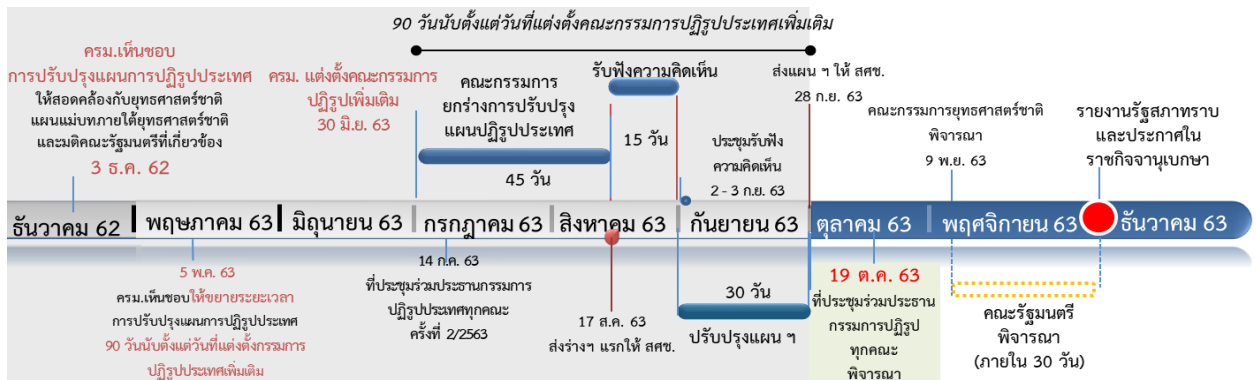
ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะใดภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ (๒) การนับเวลาตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะนั้น ระยะเวลาการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปก็ได้ตามความจำเป็น

๒.๒ มาตรา ๑๓ ในกรณีมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านใดเพราะมีการแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บทหรือเพราะเหตุอื่นใด ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้คณะกรรมการปฏิรูปด้านนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านนั้นโดยเร็ว โดยให้นำความใน มาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การแก้ไขปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับผลตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

๓. กรอบระยะเวลาการดำเนินการ

กรอบระยะเวลา	การดำเนินการ
๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓	คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๓ ด้าน
๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ส่งร่างแรกของการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศฯ กลับมายังสำนักงานฯ
ระหว่างวันที่ ๑๘ สิงหาคม ถึง ๓ กันยายน ๒๕๖๓	การรับฟังความคิดเห็นฯ โดยจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ ออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ nscr.nesdc.go.th/Line @nscr และจดหมายราชการถึงทุกหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
ระหว่างวันที่ ๒ - ๓ กันยายน ๒๕๖๓	ดำเนินการประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่ รวม ๑ ครั้ง ที่กรุงเทพฯ โดยมีกลุ่มเป้าหมายด้านการปฏิรูปประมาณ ๑๐๐ คน
๘ กันยายน ๒๕๖๓	สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น เสนอคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อใช้ประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ
๒๘ กันยายน ๒๕๖๓	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ส่งแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุงมายังสำนักงานฯ เพื่อเตรียมการเสนอตามขั้นตอนของกฎหมาย
๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓	เสนอแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุงต่อที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ เพื่อพิจารณาเห็นชอบแผนฯ
๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓	เสนอแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุงต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
ภายในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓	เสนอแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุงต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท
ภายในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓	เสนอแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุงต่อรัฐสภา เพื่อทราบ
	ประกาศแผนการปฏิรูปประเทศในราชกิจจานุเบกษา

๔. ผลการดำเนินการ

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ สำนักงานฯ ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จัดรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ ออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ nscr.nesdc.go.th/Line @nscr และจดหมายราชการถึงทุกหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง การประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ เมื่อวันที่ ๒ - ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี โดยมีหน่วยงานของรัฐ อาทิ กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน เอกชน และประชาชน ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความเห็นจากคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓ และสำนักงานฯ ได้สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น เสนอคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อใช้ประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อพิจารณาประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้วยแล้ว

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๔ - ๑)

๔.๑ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓ ได้รับทราบเรื่องความก้าวหน้าการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ได้มีการหารือและให้ข้อเสนอแนะต่อกิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) โดยได้มีการรายงานให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้านทราบด้วยแล้ว เพื่อนำไปใช้ประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ต่อไป และรับทราบแนวทางการดำเนินการสำหรับกิจกรรมภายใต้แผนการปฏิรูปที่ไม่ได้เป็นกิจกรรม Big Rock โดยสำนักงานฯ จะเสนอคณะรัฐมนตรีมอบหมายหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปไปพิจารณาดำเนินการเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานต่อไป

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๔ - ๒)

๔.๒ ร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง ทั้ง ๑๓ ด้าน รวมกิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๖๒ กิจกรรม และมีกฎหมายที่ควรปรับปรุงหรือจัดทำใหม่ จำนวน ๔๔ ฉบับสรุปได้ดังนี้

๔.๒.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)
๑. การเมือง	๑) การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๒) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ ๓) การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ๔) การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง ๕) การปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูป
๒. การบริหารราชการแผ่นดิน	๑) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัล ๒) จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ๓) ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิดเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดี และมีความสามารถอย่างคล่องตัว ตามหลักคุณธรรม ๔) สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ๕) ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ่มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต
๓. กฎหมาย	๑) จัดให้มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน ๒) จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย เพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ๓) จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย ๕) จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)
๔. กระบวนการยุติธรรม	๑) การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้า ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ๒) การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ ๓) การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ ๔) ปฏิรูประบบการปล่อยชั่วคราว ๕) การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน
๕. เศรษฐกิจ	๑) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง (High Value Added) ๒) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง ๓) การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย ๔) การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค (Regional Trading/Investment Center) ๕) การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
๖. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑) เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย ๒) การบริหารจัดการเขตทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด ๓) การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ๔) ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษกรณีเขตควบคุมมลพิษมาตาพุด
๗. สาธารณสุข	๑) การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ ๒) การปฏิรูปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสร้างเสริมสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การป้องกันและดูแลรักษาโรคไม่ติดต่อสำหรับประชาชนและผู้ป่วย ๓) การปฏิรูประบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุด้านการบริหารจัดการรักษาพยาบาลที่บ้าน/ชุมชน และการดูแลสุขภาพตนเองในระบบสุขภาพปฐมภูมิเชิงนวัตกรรม ๔) การปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพและกองทุนที่เกี่ยวข้องให้มีความเป็นเอกภาพ บูรณาการ เป็นธรรม ทั้งถึงเพียงพอและยั่งยืนด้านการเงินการคลัง ๕) การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ คล่องตัว และการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่น
๘. สื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑) การพัฒนาระบบคลังข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและการจัดการ Fake News ๒) การกำกับดูแลสื่อออนไลน์ ๓) การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ
๙. สังคม	๑) การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ ๒) ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ๓) การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ๔) การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง ๕) การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน
๑๐. พลังงาน	๑) ศูนย์อนุมัติอนุญาตเบ็ดเสร็จ One-Stop-Service ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง ๒) การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ ๓) การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ๔) การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างฐานทางเศรษฐกิจใหม่ (New S-Curve) ๕) ปรับปรุงโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและธุรกิจก๊าซธรรมชาติเพื่อเพิ่มการแข่งขัน

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)
๑๑. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต ๒) พัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ๓) พัฒนาระบบนการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ๔) พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ ๕) พัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่
๑๒. การศึกษา	๑) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ๒) การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ๓) การสร้างระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ๔) การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่นๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน ๕) การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน
๑๓. วัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	๑) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในทุกช่วงวัย : ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิงและการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน ๒) การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ ๓) การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬา และการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬาอาชีพ ๔) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการกำลังคนของประเทศแบบบูรณาการ ๕) การบริหารจัดการศักยภาพบุคลากรของประเทศ

๔.๒.๒ รายชื่อกฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุง

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุง (เรียงตามลำดับการเสนอกฎหมาย)
๑. การเมือง	๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. ....
	๒. ร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ....
๒. การบริหารราชการแผ่นดิน	๑. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
	๒. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๓. กฎหมาย	๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
	๒. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. ....
	๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ....
	๔. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
	๕. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินตกค้างที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและเอกชน พ.ศ. ....
๔. กระบวนการยุติธรรม	๑. ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....
๕. เศรษฐกิจ	๑. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
	๒. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุง (เรียงตามลำดับการเสนอกฎหมาย)
	๓. ปรับปรุงแก้ไข พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ๔. ร่าง พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ พ.ศ. .... ๕. ร่าง พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... ๖. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ๗. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒
๖. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑. ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. ....
๗. สาธารณสุข	๑. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘
๘. สื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ๒. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการข้อมูลข่าวปลอม พ.ศ. ....
๙. สังคม	๑. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... ๒. ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการฯ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๖ ๓. ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการชุมชนของเทศบาล พ.ศ. ....
๑๐. พลังงาน	๑. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ กฎหมายว่าด้วยโรงงาน /กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร /กฎหมายว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕) และ/หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ๒. ร่างระเบียบและกฎเกณฑ์ว่าด้วย Third Party Access ของระบบส่งและระบบจำหน่าย พ.ศ. .... ๓. ร่างระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี พ.ศ. .... ๔. ร่างระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมให้มีการเก็บสะสมพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากโซลาร์รูฟและนำกลับมาใช้ใหม่ พ.ศ. .... ๕. ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบว่าด้วยการเชื่อมต่อโซลาร์รูฟกับระบบของฝ่ายจำหน่าย ๖. ร่างกฎกระทรวงพลังงานว่าด้วยการกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐานหลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (Building Energy Code: BEC) พ.ศ. .... ๗. ร่างประกาศหรือระเบียบกระทรวงพลังงาน ว่าด้วยการนำรูปแบบธุรกิจ Energy Service Companies (ESCO) มาใช้กับภาครัฐ พ.ศ. .... ๘. แนวปฏิบัติของกรมบัญชีกลางว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง ESCO ภาครัฐ
๑๑. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ๒. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติการรับสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐและรางวัลจากการแจ้งเบาะแส พ.ศ. ๒๕๕๔ ๓. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ๔. ปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของสำนักงาน ป.ป.ท. โดยให้นำเรื่อง การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ๕. ร่าง กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความผิดของนิติบุคคล และผู้ร่วมกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ๖. ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. .... ๗. ร่างระเบียบว่าด้วยการบริหารงานบุคคลในระบบคุณธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๖ วรรคสองให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐด้วยระบบคุณธรรม ๘. ร่าง พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุง (เรียงตามลำดับการเสนอกฎหมาย)
	๙. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
	๑๐. ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐ
๑๒. การศึกษา	๑. ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....
๑๓. วัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	๑. ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนากำลังคน พ.ศ.....

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๔ - ๓)

๕. ความเห็นฝ่ายเลขานุการ

๕.๑ การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยมีประเด็นในการปรับปรุง ๖ ประเด็น ดังนี้

ด้าน	(๑) การปรับ เป้าหมาย และตัวชี้วัด ระดับแผน	(๒) กิจกรรม Big Rock	(๓) การทบทวน กฎหมาย	(๔) การทบทวน การจัดตั้ง หน่วยงาน	(๕) การหารือหน่วยงาน ตามมาตรา ๒๖ และ มาตรา ๒๗	(๖) การปรับเค้า โครงของแผน
๑. การเมือง	✓	๕	๒	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๒. การบริหารราชการแผ่นดิน	✓	๕	๒	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๓. กฎหมาย	✓	๕	๕	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๔. กระบวนการยุติธรรม	✓	๕	๑	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๕. เศรษฐกิจ	✓	๕	๗	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๖. ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	✓	๔	๑	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๗. สาธารณสุข	✓	๕	๑	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๘. สื่อสารมวลชน เทคโนโลยี สารสนเทศ	✓	๓	๒	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๙. สังคม	✓	๕	๓	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๑๐. พลังงาน	✓	๕	๘	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๑๑. การป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบ	✓	๕	๑๐	-	ได้ข้อยุติแล้ว	
๑๒. การศึกษา	✓	๕	๑	-	ไม่มีความเห็นจาก หน่วยงาน	
๑๓. วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	✓	๕	๑	-	ไม่มีความเห็นจาก หน่วยงาน	
รวม		๖๒	๔๔	-		

*หมายเหตุ : การปรับเค้าโครงของแผนฯ ตามระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดทำ
ร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

๕.๒ ความสอดคล้องของกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) กับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ฝ่ายเลขานุการ ได้นำกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) มาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งทุกกิจกรรมฯ มีความสอดคล้องกับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และสามารถเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติได้

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๔ -๔)

๕.๓ การบูรณาการระหว่างแผนการปฏิรูปประเทศ

๕.๓.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการปรับตัดกิจกรรมที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานและคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยยะสำคัญ (Big Rock) รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมที่มีความทับซ้อนระหว่างด้านให้มีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน

๕.๓.๒ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๑๓ ด้าน ได้มีการหารือร่วมกัน เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ และมีข้อตกลงให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน จำเป็นต้องสื่อสารและหารือร่วมกันอย่างชัดเจนเพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และให้มีการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศที่มีประเด็นการปฏิรูปประเทศเกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านอื่น ๆ โดยให้สำนักงานฯ เตรียมข้อมูลกิจกรรมปฏิรูปประเทศแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับด้านอื่น ๆ มาเสนอในคราวการประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ

๕.๓.๓ สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้พิจารณากิจกรรม Big Rock ของแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๑๓ ด้าน เพื่อวิเคราะห์ประเด็นที่มีความใกล้เคียงและสอดคล้องกัน นำมากำหนดเป็นประเด็นบูรณาการระหว่างแผนการปฏิรูปประเทศได้ ๗ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นบูรณาการ	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กิจกรรม Big Rock
๑) การมีส่วนร่วม และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐ	การเมือง	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ
	กฎหมาย	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย
	การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต
๒) การลดอุปสรรคในการดำเนินชีวิต และลดขั้นตอนทางธุรกิจ	การบริหารราชการแผ่นดิน	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัล
	กฎหมาย	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ จัดให้มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

ประเด็นบูรณาการ	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กิจกรรม Big Rock
		กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย
	กระบวนการยุติธรรม	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้า ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่
	เศรษฐกิจ	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค (Regional Trading/Investment Center)
	พลังงาน	กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๑ ศูนย์อนุมัติอนุญาตเบ็ดเสร็จ One-Stop-Service โรงไฟฟ้าที่แท้จริง
	การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๓ พัฒนาระบบการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
๓) การพัฒนาศักยภาพคน	การบริหารราชการแผ่นดิน	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิดเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดี และมีความสามารถอย่างคล่องตัว ตามหลักคุณธรรม
	เศรษฐกิจ	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
	วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การบริหารจัดการศักยภาพบุคลากรของประเทศ
๔) การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	การบริหารราชการแผ่นดิน	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ จัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ่มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต
	การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๓ พัฒนาระบบการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๔ พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๕ พัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่
	การศึกษา	กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๕ การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนา

ประเด็นบูรณาการ	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน	กิจกรรม Big Rock
		ประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน
๕) การท่องเที่ยว	เศรษฐกิจ	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง
	วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๒ พัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ
๖) การเตรียมความพร้อม และการพัฒนาผู้สูงอายุ	สาธารณสุข	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูประบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุด้านการบริหารการรักษที่บ้าน/ ชุมชน และการดูแลสุขภาพตนเองในระบบสุขภาพปฐมภูมิเชิงนวัตกรรม
	สังคม	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ
๗) การกระจายอำนาจ	การบริหารราชการแผ่นดิน	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
	สาธารณสุข	กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ คล่องตัว และการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่น

ทั้งนี้ ประเด็นที่มีการดำเนินงานใกล้เคียงและสอดคล้องกันของแต่ละแผนการปฏิรูปประเทศ สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการ จะดำเนินการประสานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

๖. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน เสนอ โดยให้สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการจัดทำเล่มแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ให้มีความครบถ้วน และสมบูรณ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ และระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๗. มติที่ประชุม

.....
 .....

เอกสารประกอบวาระที่ ๔-๑

ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูป
ประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๔๐ คน

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๑.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

โดยการใช้สื่อออนไลน์ (Social Network/Website/VDO) ที่มีลักษณะในเชิงโต้ตอบ (Interactive) และมีเนื้อหา ความรู้ที่ร่วมสมัยตลอดจนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นประเด็นที่สำคัญและมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง
- (๒) ควรนำเสนอเนื้อหาสาระที่กระชับ เข้าใจง่าย ร่วมสมัย ชัดเจน สร้างสรรค์ และใช้ภาษาที่ไม่ซับซ้อน และให้ความสำคัญกับวิธีการนำเสนอที่สามารถสื่อสารให้ถึงคนทุกกลุ่มเป้าหมายได้
- (๓) การสื่อสารแบบสองทาง (Interactive) ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับผู้ดำเนินการสื่อสาร แลกเปลี่ยน ต้องเป็นคนที่มีความประสิทธิภาพและมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่นำเสนออย่างชัดเจน
- (๔) สื่อ Social Media เป็นสื่อที่มีพลังอย่างมากในยุคปัจจุบัน สามารถสื่อไปถึงกลุ่มคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว จึงควรใช้ Social Media เป็นหนึ่งในการสื่อสาร
- (๕) ถึงแม้ว่าประชากรใน Social Network จะมีจำนวนมากและมีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน การดำเนินการต่าง ๆ ยังคงต้องให้ความสำคัญกับประชากรที่ไม่ได้อยู่ใน Social Network ด้วย
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ควรนำเสนอประเด็นดังกล่าวเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมกันดำเนินการ นอกจากนี้ ควรบรรจุความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่เด็ก และเพิ่มช่องทางการสื่อสารในรูปแบบออนไลน์ให้มากขึ้น
- (๗) ควรทบทวนการดำเนินการในประเด็นดังกล่าวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนบริบทของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีข้อจำกัดในปัจจุบัน เพื่อนำข้อดีและข้อเสียมาทบทวนปรับปรุงก่อนการดำเนินการต่าง ๆ ต่อไป
- (๘) การสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ควรนำภาคส่วนอื่น ๆ อาทิ NGO และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสาร มากกว่าการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมาขาดความไม่เชื่อมั่น

ในรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐจะส่งผลให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพและผู้รับสารจะปฏิเสธการรับสารและการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้น

- (๙) ควรมีการปรับปรุงองค์ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้ครบถ้วนและเผยแพร่เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูลชุดเดียวกันก่อน โดยควรมีการนิยาม “การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ให้ชัดเจนและทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การถกเถียงและการพูดคุยต่าง ๆ อยู่บนหลักข้อมูลชุดเดียวกัน เนื่องจากปัจจุบันความขัดแย้งมักมาจากการที่ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือมีชุดความรู้และข้อมูลที่แตกต่างกัน (Asymmetric Information)
- (๑๐) สถาบันพระปกเกล้ามีความเหมาะสมกับการเป็นผู้รับผิดชอบหลักในกิจกรรมนี้ในแง่วิชาการ อย่างไรก็ตาม ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายสำคัญอย่างมิลเลนเนียลและเยาวชน Generation Z สถาบันพระปกเกล้าอาจจำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการสื่อสาร อาทิ ภาคเอกชนกลุ่มอินฟลูเอนเซอร์และไมโครอินฟลูเอนเซอร์ เนื่องจากภาพลักษณ์ของสถาบันพระปกเกล้าที่มีความน่าเชื่อถือในเชิงวิชาการแต่ไม่ดึงดูดใจต่อกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

๑.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

ผลักดันให้มีการบังคับใช้ ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนฯ และการเผยแพร่ความรู้และเพิ่มช่องทางในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายประชาธิปไตยภาคประชาชน

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะคือการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นและเครือข่ายประชาชน ทั้งนี้ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาหรือการนำบุคลากรที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญมาบริหารท้องถิ่นและเครือข่ายประชาชนต่าง ๆ ด้วย
- (๒) สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการทำมาหากินเลี้ยงปากท้องมากกว่าการสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ ซึ่งส่งผลให้ผู้นำหรือผู้มีอิทธิพลในภาคส่วนต่าง ๆ สามารถชักนำกลุ่มประชาชนได้ ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืนจึงควรมุ่งเน้นให้ประชาชนมีรายได้ที่เพียงพอก่อน
- (๓) การมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมแล้ว ควรให้ความสำคัญกับภาคส่วนอื่น ๆ ด้วย อาทิ ภาคเอกชน
- (๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนและการแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ ควรได้รับความคุ้มครองและป้องกัน เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบัน การแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับกลุ่มบางกลุ่มจะนำไปสู่การตอบโต้ที่รุนแรง เช่น ใน Social Media ซึ่งมีการ Social Sanction กันอย่างรุนแรง

๑.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ

การนิรโทษกรรมแก่ผู้ที่กระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมและการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนอันเกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง และการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) ควรมุ่งศึกษาสาเหตุ ที่มา และเบื้องหลังของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงจะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้อย่างตรงจุด
- (๒) การแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ต้องมุ่งแก้ไขเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง มิใช่เพื่อผลประโยชน์ของพรรคการเมือง และก่อนการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ต้องมั่นใจได้ว่าการแก้ไขดังกล่าวจะสามารถจัดความขัดแย้งและสร้างความปรองดองได้จริง
- (๓) รัฐบาลควรเป็นเจ้าภาพในการเชิญทุกฝ่ายเข้ามาสู่กระบวนการปรึกษาหารือ (Dialogue) เพื่อหาทางออกร่วมกันในการแก้ไขความขัดแย้ง และต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการดังกล่าวตลอดจนการนำผลลัพธ์ไปสู่การปฏิบัติ
- (๔) ปัจจุบันความขัดแย้งทางการเมืองนอกจากจะเป็นการขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองแล้ว ยังขยายไปสู่ความขัดแย้งในระดับครอบครัวด้วย ดังนั้น ควรเร่งดำเนินการสร้างความสามัคคีปรองดองอย่างรวดเร็ว
- (๕) การนิรโทษกรรมทางการเมืองแก่ผู้ที่กระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมและการแสดงออกทางการเมืองต้องจำกัดกรอบของการนิรโทษกรรมเฉพาะ มิให้รวมถึงมิติทางแพ่งและทางทุจริต โดยต้องเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและประเทศไทยในภาพรวมอย่างแท้จริง
- (๖) ไม่เห็นด้วยกับแนวทางการดำเนินงานของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ เนื่องจากความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทยในปัจจุบันไม่ได้เกิดจากความแตกต่างทางอุดมการณ์ แต่เกิดจากความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมายเป็นปัจจัยหลัก และจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กฎหมายกำกับกับการชุมนุมทางการเมืองมีผลบังคับใช้แล้ว (พ.ร.บ. การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘) ซึ่งการนิรโทษกรรมจะส่งผลกระทบต่อสภาพการณ์ในสังคมคือ (๑) ยิ่งตอกย้ำความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน (๒) ส่งเสริม (Encourage) ให้เกิดการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวมากขึ้นเนื่องจากบุคคลต่างคาดหวังว่าจะได้รับการนิรโทษกรรมในท้ายที่สุด
- (๗) ควรดำเนินการในสภาพการณ์ปัจจุบันคือส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกันทุกฝ่าย และคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำความผิดตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้แล้ว อาทิ การจัดทบทวนการใช้หลักประกันจากกองทุนยุติธรรม

๑.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การเสริมสร้างความเข้มแข็งและความโปร่งใสของการเมืองท้องถิ่น

๑) การพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ (Platform Online) เพื่อระดมความเห็นประชาชนระดับท้องถิ่นต่อการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในท้องถิ่น ๒) การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมในรูปแบบสภาพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ๓) การเลือกตั้งท้องถิ่นทุกระดับโปร่งใสด้วยนวัตกรรม และ ๔) การส่งเสริมเพิ่มเติมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) การสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น นอกจากประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว การสนับสนุนจากรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยในกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

- (๒) ควรจัดการผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น เพื่อให้การเมืองท้องถิ่นมีความโปร่งใยิ่งขึ้น
- (๓) การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ ที่ผ่านมา ด้วยการมอบอำนาจการบริหารจัดการให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินการต่าง ๆ โดยท้องถิ่นอย่างแท้จริง
- (๔) ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีบริบท ศักยภาพ และภูมิสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้น รัฐบาลควรสนับสนุนท้องถิ่นต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบท ศักยภาพ และภูมิสังคม เพื่อเป็นการส่งเสริมท้องถิ่นอย่างถูกต้องและตรงประเด็น และยกเลิกการดำเนินนโยบายเดียวกันกับทุกกลุ่ม (One-size-fits-all Policy)
- (๕) ในปัจจุบันผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง แต่มีอำนาจมากกว่าผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง และสามารถแทรกแซงการดำเนินการของผู้ที่มาจากการเลือกตั้งได้ ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๑.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง

ส่งเสริมให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง และผลักดันให้พรรคการเมืองจัดการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Election) ในแต่ละเขตเลือกตั้งเพื่อคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งจากสมาชิกพรรค ในแต่ละเขตเลือกตั้งอย่างแท้จริง

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Election) จะสำเร็จได้จะต้องให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นก่อน
- (๒) การส่งเสริมให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคการเมืองเป็นประเด็นที่ดี แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือนักการเมืองและพรรคการเมืองอาจไม่ได้ต้องการการพัฒนา โดยปัจจุบันรัฐธรรมนูญฯ ส่งผลให้พรรคการเมืองหลายพรรคต้องปรับตัว ดังนั้น จึงควรพิจารณาและศึกษาให้รอบด้านว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญอาจไม่ใช่สิ่งจำเป็น แต่เป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมืองเอง
- (๓) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองและพรรคการเมืองได้มีกฎหมายกำหนดไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม กระบวนการการเลือกตั้งตัวแทนพรรคเป็นประเด็นที่ควรได้รับความสำคัญและเข้าไปแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากตัวแทนพรรคอาจมาจากกลุ่มนายทุนมากกว่าประชาชน
- (๔) ควรมีมาตรการ กฎหมาย หรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้นักการเมืองมี Self-Esteem และมีความละเอียดต่อการกระทำทุจริตหรือการดำเนินการต่าง ๆ แบบประเพณีญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ และควรมีมาตรการและกฎหมายที่ชัดเจนที่กำหนดบทลงโทษกับนักการเมืองที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและประพฤติชั่ว
- (๕) ควรพัฒนานักการเมืองในด้าน Competency ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ จริยธรรม ศักดิ์ศรี และควรมีธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ
- (๖) ควรระบุข้อกำหนดการรับสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งท้องถิ่น สมาชิกสภาจังหวัด ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล หรือตำแหน่งอื่นใดที่ต้องมีการเลือกตั้งเป็นองค์ประกอบ โดยกำหนดว่าต้องเป็นบุคคลธรรมดา ไม่มีกิจการรับเหมา กิจการรับจ้าง การถือหุ้นต่าง ๆ การทำความผิดแพ่ง อาญา แม้แต่ลหุโทษก็ไม่ได้ รวมไปถึงภรรยาและบุตร ญาติพี่น้อง หากมีกิจการที่อาจแสวงหาประโยชน์ในอนาคตก็ไม่ได้

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๑๓ ด้าน โดยด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้จัดขึ้นในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี ห้องประชุม Sapphire ๒๐๔ - ๒๐๕ อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๒๕๐ คน รวมทั้งนำผลความคิดเห็นต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินผ่านช่องทางออนไลน์ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓) มาประกอบด้วยสามารถสรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

ผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดกิจกรรมที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญตามที่คณะกรรมการฯ กำหนดทั้ง ๕ กิจกรรม โดยประเด็นที่เป็นข้อกังวลส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับแนวทางการขับเคลื่อนแผนฯ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ อาทิ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ลงมาถึงระดับหน่วยงานระดับปฏิบัติเพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจแผนฯ ร่วมกัน รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการตามแผนฯ

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

สรุปผลความคิดเห็น

- ๑.๑ ควรมีการบูรณาการและเชื่อมโยงกันระหว่างแผนการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน
- ๑.๒ ควรมีตัวอย่างและวิธีการขับเคลื่อนในแต่ละกิจกรรมการปฏิรูปโดยแยกในแต่ละบริบทของหน่วยงาน (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น)
- ๑.๓ ควรมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้หน่วยงานที่ไม่ใช่เป็นเจ้าของหลักรับรู้แนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้ตอบโจทย์ตามแผนการปฏิรูปประเทศ

๒. เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลความคิดเห็น

- ๒.๑ ควรกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนลงสู่หน่วยงานระดับปฏิบัติให้ชัดเจน
- ๒.๒ ตัวชี้วัดบางตัวยังมีการกำหนดเป้าหมายไม่ชัดเจนและควรกำหนดเป้าหมายให้มีความท้าทาย
- ๒.๓ ตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศไม่มีเป้าหมายเชิงปริมาณ เป็นเฉพาะเป้าหมายเชิงคุณภาพ
- ๒.๔ รูปแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ใน ๖ ประเด็น ที่ระบุไว้ในบทนำน่าสนใจมาก แต่ยังไม่มีการนำไปขยายในกิจกรรมการปฏิรูป เช่น new way of thinking ควรจะถูกถ่ายทอดไปเป็นกิจกรรมการปรับรูปแบบการจ้างบุคลากรภาครัฐ เป็นต้น

๓. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ พลิกโฉมการบริหารงานและการบริการภาครัฐเพื่อเป็นแพลตฟอร์มของทุกภาคส่วนสำหรับแก้ไขปัญหาและเยียวยาประเทศภายหลัง COVID-๑๙

สรุปผลความคิดเห็น

- ๓.๑.๑ ควรเพิ่มแพลตฟอร์มและระบบข้อมูลเกี่ยวกับการร้องเรียนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ
- ๓.๑.๒ ควรมีงบประมาณในการดำเนินการแต่ละกิจกรรม และหากต้องการทำเรื่อง Data ต้องตอบโจทย์การวางแผนการพัฒนาประเทศได้
- ๓.๑.๓ ควรมีการเชื่อมโยงธุรกรรมข้ามหน่วยงานของภาครัฐ เนื่องจากปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐจำนวนมากมีการจัดทำ e-Service แล้ว แต่ในการติดต่อแต่ละหน่วยงานยังต้องมีการกรอกข้อมูลซ้ำ ทั้งนี้ หากหน่วยงานภาครัฐมีการเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อส่งต่อข้อมูล จะทำให้การดำเนินการทุกกระบวนการเป็นไปได้อย่างต่อเนื่องไม่ต้องติดต่อหลายที่ ตัวอย่าง เช่น ในเรื่อง National Single Window กรมศุลกากร ได้ดำเนินการตลอดกระบวนการในเรื่องวัตถุดิบอันตรายแล้ว ซึ่งเรื่องกระบวนการต่าง ๆ สำนักงาน ก.พ.ร. มีข้อมูลอยู่แล้ว หากทำให้เชื่อมโยงทั้งระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกได้มากยิ่งขึ้น และจะส่งผลต่ออันดับของ Ease of doing business ให้ดีขึ้นด้วยเช่นกัน
- ๓.๑.๔ การสร้างแพลตฟอร์มของภาครัฐควรมีมาตรการกระตุ้นโดยการสร้างสภาพแวดล้อมหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ภาคประชาชนหรือภาคธุรกิจนำข้อมูลเปิดภาครัฐไปใช้ต่อยอดให้มากขึ้น และควรมีการรวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่อการยกระดับการบริหารงานภายในภาครัฐด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพร้อมหาแนวทางการแก้ไขหรือมาตรการสนับสนุน
- ๓.๑.๕ ควรมีการสร้างระบบหรือแพลตฟอร์มกลางเพื่อนำมาใช้ในทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะหน่วยงานสนับสนุนภายในองค์กร เช่น คลัง พัสดุ ฯลฯ
- ๓.๑.๖ ควรมีหน่วยงานต้นแบบที่นำเทคโนโลยีไปใช้แล้วดำเนินการได้สำเร็จมาเป็นต้นแบบให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการ
- ๓.๑.๗ ควรเปิดสายภาครัฐข้อมูลครบวงจรบริการประชาชน ขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ และวิธีการแก้ปัญหาและให้คำแนะนำต่าง ๆ ผ่านทางโทรศัพท์ เว็บไซต์ โดยไม่ต้องมาติดต่อเอง
- ๓.๑.๘ Big Data หรือ Data Government จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างคู่มือหรือแนวทางการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิด Data Government เป็นรูปธรรม โลกอนาคตต้องอาศัยข้อมูลเป็นปัจจัยสำคัญ
- ๓.๑.๙ ผลักดันการบูรณาการงาน และงบประมาณ เพื่อให้การลงทุนพัฒนาระบบสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ไม่เป็นเบี้ยหัวแตก และเป็นระบบกลางที่แท้จริง
- ๓.๑.๑๐ ระบบข้อมูล ข้อมูลที่วิเคราะห์จาก Big Data Analytic ที่เชื่อมกับ PMOC ควรมีแพลตฟอร์มให้หน่วยงานเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ เพราะปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐหลาย ๆ หน่วยงานได้เริ่มดำเนินการแล้ว

- ๓.๑.๑๑ องค์การดิจิทัล อาจจะต้องมีการทำความเข้าใจนวัตกรรมการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ได้ง่าย ๆ ระบบ Auto sign in เปิดเผยข้อมูล แต่อาจจะต้องมีแนวทางเรื่อง Cyber security เพิ่มเติม
- ๓.๑.๑๒ การพัฒนา Application ต่าง ๆ ที่ต่างหน่วยต่างพัฒนา อาจจะเป็นภาระกับประชาชนในการเก็บไว้ในโทรศัพท์ ดังนั้น การพัฒนา Application กลางจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรเร่งดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสะดวกกับประชาชนได้อย่างแท้จริง
- ๓.๑.๑๓ เสนอตัวชี้วัด “ให้ประชาชนถือบัตรประชาชนใบเดียวไปติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานของรัฐได้ทุกเรื่อง”
- ๓.๑.๑๔ การจัดการ Big Data มีระบบอย่างเดียวอาจไม่เห็นผล ต้องมีงบประมาณเข้ามาสนับสนุน นอกจากนี้ ข้อมูลที่นำเข้ามาในระบบจะต้องสะท้อนให้เห็นว่าสามารถนำไปแก้ปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างไร
- ๓.๑.๑๕ พ.ร.บ. การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สปร.) ได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต้องยกระดับองค์กรไปสู่องค์กรดิจิทัล เมื่อมีการกำหนดเรื่องดังกล่าวนี้เป็นกิจกรรมปฏิรูป หน่วยงานจะต้องดึงเรื่องที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการโดยเร่งด่วน หรือไม่ นอกจากนี้ ยังมีเครื่องมือของสำนักงาน ก.พ.ร. อีกหลายประการ เช่น พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือการกำหนดให้หน่วยงานนำเทคโนโลยีมาใช้ ดังนั้น ในการติดตามความก้าวหน้าควรติดตามไปในช่องทางเดียวกัน และให้ครอบคลุมตั้งแต่ต้นกระบวนการจนถึงเสร็จสิ้นกระบวนการ
- ๓.๑.๑๖ การจัดการ Big Data มีระบบอย่างเดียวอาจไม่เห็นผล ต้องมีงบประมาณเข้ามาสนับสนุน นอกจากนี้ ข้อมูลที่นำเข้ามาในระบบจะต้องสะท้อนให้เห็นว่าสามารถนำไปแก้ปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างไร
- ๓.๑.๑๗ ในแผนปฏิรูปควรมีรายละเอียดการขับเคลื่อนที่ชัดเจน ว่ามีกระบวนการอะไรบ้างเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยแยกแยะให้ชัดเจนตามลักษณะหน่วยงาน เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบของหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจไม่ทราบว่าจะดำเนินการอย่างไรให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนการปฏิรูป
- ๓.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การสร้างความยืดหยุ่น คล่องตัวและทันการเปลี่ยนแปลงในระบบการบริหารงานภาครัฐ**
- สรุปผลความคิดเห็น**
- ๓.๒.๑ ควรปรับกระบวนการงบประมาณให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวมากขึ้น ทั้งในส่วนของ การของงบประมาณ และกระบวนการขออนุมัติใช้งบประมาณภายในหน่วยงาน
- ๓.๒.๒ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานภาครัฐและระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มีความคล่องตัว และรวดเร็ว แต่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ๓.๒.๓ แนวทางการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง (Work from anywhere) เป็นแนวทางที่ทำให้คล่องตัว แต่งานบางประเภทต้องทำในสำนักงานฯ ระบบควรสามารถติดตาม และมีตัวชี้วัดเพื่อกำกับงาน และประสิทธิภาพงานต้องไม่ลดลงไป และพัฒนาเป็น Mobile Application กลาง

- ๓.๒.๔ Work form anywhere ควรจะมีนโยบายจากรัฐบาล หากเป็นการผลักดันจะขึ้นอยู่กับผู้นำองค์กร
  - ๓.๒.๕ กิจกรรมบอกว่า เป็น Big Rock แต่มีการดำเนินการแค่การศึกษาเท่านั้น น่าจะนำไปสู่การมีหน่วยงานนำร่อง
  - ๓.๒.๖ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดโครงสร้างองค์กร Adhoc และรูปแบบ Agile Organization อาจจะต้องแยกประเภทองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้สามารถปรับใช้ และออกแบบระบบติดตามประเมินผลให้สอดคล้องกับภารกิจการทำงานขององค์กร
- ๓.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การเปิดระบบบริหารทรัพยากรบุคคลในภาครัฐเพื่อความยืดหยุ่น คล่องตัว และเชื่อมโยงกัน

สรุปผลความคิดเห็น

- ๓.๓.๑ ควรพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากรในภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยหน่วยงานกลางควรสนับสนุนเครื่องมือในการพัฒนาทักษะด้าน Digital ให้กับทุกส่วนราชการ
- ๓.๓.๒ การขยายอายุราชการสำหรับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของรัฐตำแหน่งต่าง ๆ ควรพิจารณาจากศักยภาพของเจ้าหน้าที่ และประสิทธิภาพการทำงานประกอบด้วย ควรกำหนดแต่ตำแหน่งที่ขาดแคลนหรือมีความจำเป็นต่อภารกิจของส่วนราชการ และเปิดโอกาสในสรรหาคนรุ่นใหม่เข้าสู่ระบบราชการมากกว่า
- ๓.๓.๓ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการปฏิรูป ข้อ ๔) “ มีการสำรวจอัตราเงินเดือนและรายได้รวมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกลุ่มตำแหน่ง สายงานต่าง ๆ ในส่วนราชการและองค์กรภาครัฐทั้งหมด เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราเงินเดือนและรายได้จริงของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำงานในลักษณะที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบใกล้เคียงกัน เพื่อให้การจัดทำโครงสร้างเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นได้มาตรฐาน เป็นธรรม ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐภายในระบบ และในตลาดแรงงานของประเทศ ” มีข้อสังเกตว่า ควรพิจารณาถึงปัจจัยด้านบทบาทขององค์กรที่ต่างกันร่วมด้วย เนื่องจากหน่วยงานของรัฐแต่ละประเภทมีค่างานแตกต่างกัน เช่น หน่วยงานที่พัฒนาและดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐเฉพาะด้าน หน่วยงานบริการเทคนิควิชาการ หรือหน่วยงานด้านบริการสาธารณะทั่วไป เป็นต้น สำหรับกลุ่มเป้าหมาย หากรวมถึง รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ (องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ กองทุนที่เป็นนิติบุคคล และหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ) ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กรมบัญชีกลาง เป็นต้น ควรปรับปรุงพนักงานราชการให้มีความมั่นคงในสายงานอาชีพเทียบเท่ากับข้าราชการ ทั้งสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ
- ๓.๓.๔ การพัฒนาบุคลากรภาครัฐควรดำเนินการอย่างจริงจัง
- ๓.๓.๕ รัฐส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ แต่กลับจำกัดคนเข้าสู่ระบบราชการ ซึ่งเป็นนโยบายที่สวนทางกัน
- ๓.๓.๖ ระบบบริหารงานบุคคล อยากรู้ดูแล รักษา คนดีคนเก่งที่มีอยู่เดิมด้วย
- ๓.๓.๗ ควรมีการปรับแก้ระเบียบในขั้นตอนการสรรหาในเชิงการสำรวจพฤติกรรม ทักษะคนดี นอกจากการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ในส่วนที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชน

- ๓.๓.๘ ฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของประเทศเป็น Area-based ความเชี่ยวชาญและงานที่ทำปัจจุบันมีความสอดคล้องกันหรือไม่ เพื่อจะได้พัฒนาบุคลากรให้สามารถทำประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด
- ๓.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การสร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการเชิงพื้นที่โดยประชาชนเพื่อประชาชน**
- สรุปผลความคิดเห็น**
- ๓.๔.๑ จังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ควรพิจารณาเรื่องระยะเวลาและจำนวนจังหวัดที่ต้องการขยายผล ให้มีความยืดหยุ่น เพราะที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดำเนินการตามระยะเวลาหรือตามจำนวนจังหวัดที่กำหนดได้ นอกจากนี้ การคัดเลือกจังหวัดเพื่อขยายผลให้เป็นจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ควรพิจารณาจากจังหวัดที่เป็นตัวแทนของการพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ เช่น จังหวัดท่องเที่ยว จังหวัดเกษตรกรรม จังหวัดอุตสาหกรรม จังหวัดที่มี GPP น้อย จังหวัดชายแดน ฯลฯ โดยการขยายผล ไม่ควรกระจุกตัวอยู่เฉพาะจังหวัดภาคกลางหรือที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร เพราะจะทำให้ไม่เห็นความแตกต่างของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อน
- ๓.๔.๒ ในประเด็นที่ ๒) ตัวชี้วัด เห็นควรแก้ไขในข้อ ๒.๔ จากเดิม “ระดับความพึงพอใจที่มีต่อประชาชนที่มีต่อการให้บริการประชาชนของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด” เป็น “ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการประชาชนของศูนย์ดำรงธรรมของจังหวัดและอำเภอ”
- ๓.๔.๓ ควรกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างจริงจัง ทั้งด้านงบประมาณ และการมอบอำนาจ โดยโอนย้ายข้าราชการส่วนกลางสู่ส่วนท้องถิ่นให้เพียงพอ
- ๓.๔.๔ เปิดบริหารให้ความรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานแก่ประชาชนตามพื้นที่ต่าง ๆ ทุกเดือน เช่น นักบังคับคดีให้ความรู้ด้านการยึดทรัพย์ คดีล้มละลาย คดีลักทรัพย์ การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เป็นต้น
- ๓.๔.๕ การบริหารของหน่วยงานส่วนใหญ่ยังเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางต่างจังหวัด ก็จะต้องรอนโยบายจากส่วนกลาง
- ๓.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีความรวดเร็ว คุ่มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต**
- สรุปผลความคิดเห็น**
- ๓.๕.๑ การกำหนดตัวชี้วัดภายใต้กิจกรรมที่ ๕ “มีผู้แทนภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมป้องกันการทุจริตในโครงการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มมากขึ้น” ไม่สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากกรมบัญชีกลางได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ลดน้อยลงจากปีที่ผ่านมา
- ๓.๕.๒ ควรเชื่อมโยงหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างเข้าด้วยกัน ทั้งเรื่องฐานข้อมูล และวิธีการตรวจสอบ
- ๓.๕.๓ ควรมีงบประมาณในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้วย
- ๓.๕.๔ ควรนำ Digital มาใช้ในการขับเคลื่อนระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

- ๓.๕.๖ หน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบมีหลายหน่วยงาน ซึ่งทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและเสียเวลานอกจากนี้ มักจะขอเอกสารหลักฐานเป็นกระดาษพร้อมรับรองสำเนา หากเป็นไปได้ อยากรู้ให้ปรับเปลี่ยนมาเป็นแบบ Paperless
- ๓.๕.๗ การจ้างที่ปรึกษาควรคำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดจ้าง
- ๓.๕.๘ แก้ไขระเบียบในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อให้รวดเร็ว คล่องตัว และลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดย (๑) ลดการเซ็นเอกสารของคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง และ (๒) ออกระเบียบ การเสนอราคาของวิธีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการคัดเลือก และเฉพาะเจาะจง ให้เสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดภาระการเดินทางและเพิ่มความโปร่งใส
- ๓.๕.๙ ยังไม่เชื่อมั่นเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันว่าจะก่อให้เกิดความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตได้
- ๓.๕.๑๐ ปรับปรุงระบบเพื่อลดขั้นตอนและเวลาในการดำเนินการจริง เช่น ขั้นตอนการอุทธรณ์บางกระบวนการนานเกินไป
- ๓.๕.๑๑ ควรพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

๔. ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

-ไม่มี-

๕. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

-ควรจัดตั้งกระทรวงด้านนี้ โดยรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านนี้ไว้ในกระทรวงดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๔๐ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

เห็นด้วยในหลักการต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้มีความชัดเจน และมุ่งผลกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญ

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

สรุปผลความคิดเห็น

ไม่มีความเห็นต่อประเด็นนี้

๒. เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลความคิดเห็น

ไม่มีความเห็นต่อประเด็นนี้

๓. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ จัดให้มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของประชาชน

สรุปผลความคิดเห็น

๑. โครงการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพของประชาชน (Regulatory Guillotine) เป็นโครงการที่ดี สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับเสนอเป็นผู้รับผิดชอบหลักควรนำผลการศึกษาของโครงการดังกล่าวมาต่อยอดเพื่อผลักดันให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพของประชาชน ที่ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก สำหรับรายละเอียดว่ากฎหมายใดเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพของประชาชน เสนอเป็น ๒ ประเด็น ได้แก่ (๑) กฎหมายที่จำกัดการประกอบอาชีพของประชาชนที่เคยต้องคำพิพากษา ให้จำคุก และ (๒) ควรปรับปรุงกฎหมายโดยสร้างเงื่อนไขการเข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่ากฎหมายหลายฉบับมีการกำหนดสินบนนำจับแก่เจ้าหน้าที่ เห็นควรให้พิจารณาว่ามีความจำเป็นในเรื่องนี้หรือไม่

๒. ควรมีการปรับปรุงกฎหมายทุกประเภทให้ทันสมัยและเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การปกครอง ที่สงบสุขมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขกฎหมายนั้น ที่ต้องประกอบด้วยนักกฎหมาย ประชาชน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองการปกครอง

๓. กฎหมายบางฉบับตราขึ้นไว้นานแล้ว ควรมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมตามสถานการณ์ปัจจุบัน
  ๔. มีความจำเป็นต้องทบทวนกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันให้ทันสมัย และสามารถเข้าใจได้ง่าย
  ๕. เห็นด้วยกับการปรับปรุงกฎหมายเพื่อสะดวกต่อการใช้บังคับ ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ เข้ากับยุคและสมัย เพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
  ๖. กฎหมายควรสะท้อนความเป็นไปที่แท้จริงของสังคม และสามารถบังคับใช้ได้จริง ไม่ควรมีซ้ำซ้อนกันระหว่างกฎหมายแต่ละฉบับ
- ๓.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย เพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน**

สรุปผลความคิดเห็น

ไม่มีความเห็นต่อประเด็นนี้

- ๓.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย**

สรุปผลความคิดเห็น

๑. มีข้อสังเกตเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายว่ามีขอบเขตในเรื่องดังกล่าวอย่างไร เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมมีการดำเนินการอยู่แล้ว อาทิ การให้บริการประชาชน e-service ตลอดจนการมีระบบเทคโนโลยีที่นำมาใช้ภายในสำนักงาน โดยการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกัน รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
๒. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย ควรมีมาตรการที่เข้มข้น จริงจัง และมีแรงจูงใจ เช่นเดียวกับกรณีของบริษัทประกันภัยให้ส่วนลดกับรถยนต์ที่ติดกล้องหน้ารถ
๓. การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม
๔. ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง หากไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ ควรกำหนดมาตรการวิธีการ ให้เด็ดขาด เพื่อให้กฎหมายมีประสิทธิภาพ
๕. ควรมีการปฏิรูปกฎหมายที่มีอยู่ให้มีการบังคับใช้ให้ดียิ่งขึ้น

- ๓.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย**

สรุปผลความคิดเห็น

๑. ควรมีการผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมาย โดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อลดภาระแก่ประชาชนในการรวบรวมรายชื่อเสนอกฎหมาย

- ๓.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน**

สรุปผลความคิดเห็น

๑. ควรมีการจัดระบบกฎหมายให้มีความเป็นระบบระเบียบ เนื่องจากกฎหมายในประเทศไทยมีจำนวนมาก จึงเกิดปัญหาคือ ประชาชนตามไม่ทัน หรือหน่วยงานภาครัฐสื่อสารกฎหมายให้กับประชาชนไม่ดีพอ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น หากจะมีการระบุว่า ประชาชนมีหน้าที่ต้องรู้กฎหมาย จะปฏิเสธไม่รู้ไม่ได้ ต้องมาพิจารณา ๒ ด้านว่า ปัญหาอยู่ที่ประชาชนฝ่ายเดียวหรือไม่

หรือการสื่อสารของหน่วยงานภาครัฐไม่ดีพอ และในส่วนของตัวบทกฎหมายมักมีปัญหาในการตีความ ทำให้เกิดความตีความแตกต่างกันไป ซึ่งการใช้คำในบทกฎหมาย มักเป็นภาษายากที่บุคคลธรรมดาทั่วไปจะเข้าใจ ฉะนั้น ถ้าเป็นไปได้ ควรมีการใช้ภาษาในตัวบทกฎหมายที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจได้

๒. ประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับ จะทำอย่างไรให้ประชาชนทั่วทุกพื้นที่ได้รับรู้และมีความเข้าใจถึงสิทธิของตนเอง โดยเฉพาะต่างจังหวัด อาจไม่ได้รับรู้ข้อมูลด้านกฎหมาย ต้องไปเป็นเหยื่อให้บุคคลอื่นที่แสวงหาผลประโยชน์จากด้านนี้ ฉะนั้น จึงควรมีการให้ความรู้ด้านกฎหมายโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๓. ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

๑. เห็นด้วยกับรายการกฎหมายที่เสนอ
๒. เสนอแนะให้ปรับปรุงกฎหมาย อาทิ การกำหนดโทษคดีข่มขืน ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๔. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

๑. การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วม เข้าถึงและเข้าใจ สามารถนำไปใช้ได้ อย่างแท้จริง เพื่อความยั่งยืนและทำให้แผนสามารถบรรลุตามเป้าหมายได้

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน กระบวนการยุติธรรม

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๘๐ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

เห็นด้วยในทุกกิจกรรมและร่างกฎหมายที่คณะกรรมการการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเสนอ

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๑.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน

สรุปผลความคิดเห็น

การบันทึกภาพและเสียงในการจับกุม ควรมีการแก้ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลที่อยู่ในการครอบครองของรัฐ ซึ่งยากต่อการเข้าถึงและทำให้ผู้ต้องหาได้รับความเสียหาย ตัวอย่าง กรณีผู้ที่เคลื่อนไหวทางการเมือง ถูกทำร้ายกลางถนน แต่กล้องวงจรปิด เป็นของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเข้าถึงได้ยากทำให้เกิดข้อเสียเปรียบในการดำเนินคดี

๒. ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

สรุปผลความคิดเห็น

เห็นด้วยกับการยกร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีความเห็นเพิ่มเติม คือ ควรพิจารณาความล่าช้าในแง่ของระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินคดี (reasonable delay) ซึ่งอาจใช้กรณีศึกษาจากศาลมนุษยชนในยุโรป ที่มีกำหนดความเหมาะสมของระยะเวลาตามประเภทของคดี เพราะในบางคดีที่มีความซับซ้อน อาจต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินคดีมากกว่าปกติ

๓. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

๑. การจัดทำ Big Rock ควรคำนึงถึงความสอดคล้องและกระบวนการทำงานของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และควรมีกิจกรรมที่ผลักดันการปฏิรูปกระบวนการสอบสวนทั้งระบบ ให้มีความเสมอภาคในการพิจารณาคดี และการจับกุม ระหว่างประชาชนทั่วไป กับผู้มีอำนาจ

๒. กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในปัจจุบันประสบปัญหาประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบกระบวนการยุติธรรม ซึ่งควรมีการกำหนดรูปแบบการประเมินผล และมีข้อเสนอเชิงนโยบายถึงการปรับปรุง แก้ไขระบบงานในกระบวนการยุติธรรมเฉพาะจุด โดยมุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือก่อนเป็นลำดับแรก คำนึงถึงประชาชนเป็นหลัก ให้ประชาชนสามารถรับรู้ รับทราบ เข้าใจ ในกฎหมายต่าง ๆ และและเข้าถึงการให้บริการของรัฐได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
๓. ควรพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เชื่อมโยงกันทั้งกระบวนการ เพื่อความสะดวกแก่ประชาชน
๔. ควรพัฒนาแนวทางการช่วยเหลือเยียวยา ให้ครบทั้ง ๔ ด้านตามปฏิญญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความยุติธรรมแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจหน้าที่ โดยไม่ถูกต้องคือ ๑) access to justice and fair treatment ๒) Restitution ๓) compensation ๔) assistance
๕. ควรให้ความรู้ ความเข้าใจในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่ถูกต้องแก่กลุ่มเปราะบาง ผู้ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดหรือมีส่วนเกี่ยวข้องทางคดีความ อันอาจเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อเตรียมความพร้อมและเป็นกระบอกเสียงที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในอนาคตได้
๖. ควรจัดตั้งคลินิกยุติธรรมประจำหมู่บ้าน โดยมีทนายความประจำหมู่บ้าน และมีศูนย์ข้อมูลกฎหมายพร้อมเจ้าหน้าที่ให้บริการประจำหมู่บ้าน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และ ภาคประชาชน จำนวน ๒๔๗ คน

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็นรูปธรรม

สรุปผลความคิดเห็น

นอกจากการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในแผนฯ แล้ว สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมาก คือ การกำหนดกิจกรรมสำคัญที่มีนัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินการไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีการดำเนินงานของหน่วยงานในหลายด้านยังไม่บรรลุตัวชี้วัดเท่าที่ควร ซึ่งอาจต้องมีการปรับการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกันเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ เป็นรูปธรรม

๒. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๒.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การสร้างเกษตรมูลค่าสูง

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) การนำเทคโนโลยีการเกษตรเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถยกระดับประสิทธิภาพการผลิตของภาคเกษตรไทยได้ แต่ที่ผ่านมาเกษตรกรไม่สามารถแบกรับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการซื้ออุปกรณ์หรือเทคโนโลยีขั้นสูง ดังนั้นภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เหมาะสม และไม่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตมากนัก
- (๒) เมื่อพิจารณาสัดส่วน GDP ภาคเกษตรซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๘ ของ GDP รวม ในขณะที่ผู้มีงานทำภาคเกษตรมีถึงจำนวนถึงร้อยละ ๓๐ จึงทำให้ผลิตภาพภาคเกษตรอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น ในการแก้ปัญหาด้านผลิตภาพการผลิตภาคเกษตรจึงควรเคลื่อนย้ายคนจากภาคเกษตรไปสู่การประกอบอาชีพอื่น
- (๓) ช่วงที่ผ่านมาในช่วงสถานการณ์โควิด มีเกษตรกรเจ้าของที่ดินประกาศขายที่ดินเป็นจำนวนมาก เนื่องจากพื้นที่การเกษตรประสบวิกฤตขาดแคลนน้ำ และมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่ไม่

สามารถปรับตัวจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น จึงต้องมุ่งเน้นการพัฒนายกระดับทักษะและศักยภาพของเกษตรกรไปสู่การเป็นเกษตรกรอัจฉริยะหรือ Smart Farmer เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ในการปรับตัวและดำรงชีวิตต่อไปได้

- (๔) ประเด็นการสร้างเกษตรมูลค่าสูงควรผนวกเรื่องเกษตรชีวภาพเข้าไปด้วย และในเรื่องการนำเทคโนโลยีการเกษตรเข้ามาประยุกต์ใช้ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีภายในประเทศเพื่อเป็นการลดต้นทุนให้แก่เกษตรกร

๒.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) ประเทศไทยมีเครือข่ายคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ แต่ปัญหาสำคัญคือข้อจำกัดด้านข้อมูลการเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวเมื่อต้องการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางแต่ละแห่ง ดังนั้น จึงควรส่งเสริมบทบาทของวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อนำการท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน เกิดการสร้างและกระจายรายได้สู่ชุมชน รวมถึงป้องกันการเข้ามาเอาเปรียบของคนนอกพื้นที่ที่เข้ามาหาประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน
- (๒) การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง มีการจดสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญา แต่มิได้ระบุว่าจะกระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ รวมทั้งการเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาคเป็นภารกิจสำคัญของกระทรวง ก็ไม่ได้ระบุหน่วยงานไว้ ดังนั้นจึงขอให้เพิ่มเติมกระทรวงพาณิชย์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกระทรวงด้วย

๒.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการรายย่อยในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์จาก IoT หรือ Internet of Thing ในการแก้ไขปัญหาในการทำธุรกิจ โดยเฉพาะการเข้ามาทดแทนคนในการแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังเป็นการสร้างโอกาสให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาผู้พัฒนา IoT ได้ อีกทางหนึ่ง
- (๒) Start-up ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินงานในอนาคต รวมถึงการกระจายข้อมูลข่าวสารและช่องทางการค้าให้กับธุรกิจยังมีน้อย ซึ่งมีเพียงหน่วยงานบางส่วนเท่านั้นที่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ทั้งนี้ จึงจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการการพัฒนา Start-up โดยอาจส่งเสริมให้รัฐวิสาหกิจที่เข้มแข็งให้การส่งเสริมการพัฒนา Start-up ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานตนเอง และให้สถาบันการศึกษาเข้ามาช่วยเหลือด้านองค์ความรู้

- (๓) ปัจจุบันธุรกิจดิจิทัลในประเทศไทยยังคงมีความเหลื่อมล้ำ การจัดทำทะเบียนธุรกิจในประเทศไทยยังคงไม่มีสิทธิประโยชน์หรือแต้มต่อในการทำธุรกิจ นอกจากนี้ในเรื่องการกำกับดูแล แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายด้าน e-Commerce เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลแต่การบังคับใช้ยังคงไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ดังนั้นธุรกิจ Start-up จำนวนมากจึงไปจดทะเบียนในต่างประเทศ ซึ่งมีนโยบายให้การส่งเสริมอย่างจริงจัง ในกรณีของประเทศสิงคโปร์ที่มีนโยบายในการดึงดูด Start-up ที่มีศักยภาพไปจดทะเบียนในประเทศ โดยมีการจัดตั้ง Matching fund เพื่อสนับสนุนการลงทุนและจดทะเบียนในรูปแบบของการร่วมทุนหรือ Venture Capital ดังนั้น ภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนที่ชัดเจนสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจดิจิทัลของไทย
- (๔) ควรบูรณาการให้เกิด Big Data สนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างประเทศอย่างจริงจัง เนื่องจาก SMEs มีกว่า 3 ล้านราย แต่ส่งออกได้เพียง 24,000 ราย (ไม่ถึง 1%) ทั้งที่กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์ติดตามข้อมูล Business Intelligence เช่นเดียวกับ BOI มีข้อมูลโอกาสการลงทุนในต่างประเทศ แต่ SMEs ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ จึงขาดความพร้อมในการส่งออก การเข้าถึงตลาด หรือการเข้าถึงเครื่องมือทางการเงิน (สินเชื่อและประกัน) เพื่อขยายการค้าการลงทุนอย่างเหมาะสม

๒.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาคของประเทศไทย

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีการพัฒนาเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้เกิดการค้าและการลงทุนบริเวณชายแดนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้กล่าวไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจฉบับเดิม ทั้งนี้ ในแผนฉบับปรับปรุงไม่ได้กล่าวถึงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพ จึงเห็นควรจัดทำมีความใกล้เคียงกับฉบับเดิม
- (๒) การยกระดับการเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุน ต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับมาตรฐานด้านกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ที่จะสามารถเอื้อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดได้อย่างต่อเนื่อง
- (๓) การส่งเสริมการพัฒนา Bio-Based Economy จะเป็นส่วนช่วยให้ห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain) ยาวขึ้น ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของประเทศไทยในการขยายห่วงโซ่อุปทานให้อยู่ในประเทศไทยยาวขึ้น อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนดังกล่าวมีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมากมาย ซึ่งอาจทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นในกรณีของภูมิภาคอาเซียนที่ผ่านมาเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำซึ่งนำไปสู่การกีดกันระหว่างประเทศสมาชิก ดังนั้นจึงควรสร้างความร่วมมือเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อให้เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาค

๒.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) การพัฒนาคนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในปัจจุบันคนยุคใหม่เข้าสู่การทำงานในรูปแบบของการทำงานอิสระหรือการทำงานในลักษณะชั่วคราวที่ไม่ยึดติดกับการทำงานประจำหรือที่เรียกว่า GIG Economy ดังนั้น ประเทศไทยควรมีการวางแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคต โดยการเตรียมความพร้อมด้านทักษะและองค์ความรู้ของคนรุ่นใหม่ให้สอดคล้องกับลักษณะการทำงานแบบชั่วคราว ตลอดจนการส่งเสริมแรงงานนอกระบบที่มีความรู้ความสามารถและต้องการประกอบธุรกิจของตัวเองให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ด้วย

๓. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) ธุรกิจ Content นอกจากสามารถสร้างรายได้จากธุรกิจของตนเองแล้ว ยังเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารไปยังกลุ่มคนในจุดประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องผนวกไว้เฉพาะเพียงแต่ด้านการท่องเที่ยวเท่านั้น ประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการนำ Digital Content เพื่อเป็นสื่อในการสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชน หรือการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ (Story Telling) โดยเฉพาะการสื่อสารถึงประเด็นการพัฒนาที่สำคัญสำหรับประชาชน เช่น การเป็น Smart Farmer เป็นต้น
- (๒) ผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่มีการก่อหนี้ที่จำเป็นต้องมีหลักประกัน รวมถึงมีกฎระเบียบด้าน Crowd founding ค่อนข้างมากที่เป็นข้อจำกัดในการระดมทุนให้แก่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่หรือ Start-up
- (๓) การปฏิรูปเป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ที่จำเป็นต้องมี Incentive เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการปรับเปลี่ยนได้ในทุกเรื่อง อาทิ Smart farming ที่ต้องมีการสร้างคนและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนความคิด ที่จะต้องมีการสื่อสารผ่าน Content ทางดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ มีความรู้สึกร่วม และต้องการดำเนินงาน เป็นต้น โดยการสื่อสารไม่จำเป็นต้องสื่อสารผ่านทางสถาบันการศึกษา แต่ยังสามารถดำเนินการผ่านช่องทางอื่นๆ ได้ด้วย ซึ่งที่ผ่านมาอุตสาหกรรม Content ของไทยไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควรในการเป็นตัวกลางในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจากผู้แทนภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๑๕๕ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

ผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเสนอแนะให้ดำเนินการจัดทำกิจกรรมที่ประชาชนจะได้ประโยชน์จากการปฏิรูปอย่างแท้จริง อาทิ กิจกรรมที่ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว การสร้างพื้นที่ป่าธรรมชาติ การบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ การบริหารจัดการน้ำ และการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน ทั้งนี้ จากการรับฟังความคิดเห็นสามารถแบ่งเป็นประเด็นตามนี้สำคัญ ได้ดังนี้

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลความคิดเห็น

เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปฯ ในภาพรวม ควรกำหนดเป้าหมายในระยะยาวที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม และควรกำหนดขั้นตอน วิธีการ และกระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จที่ชัดเจน สะท้อนให้เห็นการพัฒนาที่ยั่งยืน แสดงถึงความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเน้นวัดกระบวนการและความสำเร็จของกระบวนการ มุ่งเน้นตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ เพื่อให้เห็นความสำเร็จของแผนการปฏิรูปฯ อีกทั้งในการดำเนินกิจกรรมควรระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจนว่าประชาชนได้รับประโยชน์อย่างไร

๒. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๒.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย

สรุปผลความคิดเห็น

(๑) ควรหาแนวทางในการดำเนินการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เน้นการปลูกต้นยูคาลิปตัส โดยเฉพาะพื้นที่ซบประทุ ควรมีการคืนพื้นที่ปลูกต้นยูคาลิปตัสไปเป็นพื้นที่การปลูกป่าธรรมชาติแทน เป็นต้น และการส่งเสริม “คนอยู่กับป่า” กอ.รมน. ควรมีการถอดบทเรียนจากกองทัพภาคที่ ๒ และ ๓ ในการแก้ปัญหา ระหว่างนายทุนและชุมชน

(๒) การส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน ควรดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) ศึกษาและกำหนดมาตรการในการจัดหาหรือให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อเป็นหลักประกันในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม ได้แก่ ๑.๑) ที่สาธารณประโยชน์ ๑.๒) ที่ดินที่เอกชนอุทิศเพื่อการอนุรักษ์ เช่น ทรัสต์ที่ดิน หรือ Covenant เช่นเดียวกับกฎหมายของอังกฤษ ๑.๓) กำหนดมาตรการด้านการผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์และภาษีในการสละการทำประโยชน์ที่ดินเพื่อการอนุรักษ์แต่เจ้าของที่ดินยังคงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เหนือที่ดินในลักษณะ Conservation Easement ในกฎหมายของอเมริกัน ๑.๔) กำหนดมาตรการทางผังเมืองและการออกแบบเมืองเพื่อจูงใจและบังคับการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่รอบอาคาร หรือในตัวอาคาร (อาทิ Vertical Garden, Rooftop Garden) ๑.๕) การจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินในเขตเมืองของชุมชนเมือง เพื่อนำจัดทำเป็นป่าในเมือง (Urban Forest) หรือโครงสร้างพื้นฐานสีเขียวในเมือง (Green Infrastructure)

๒.๒) ออกกฎหมายกลางและส่งเสริมการออกข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไขในการตัดต้นไม้ในพื้นที่สีเขียวของรัฐ ได้แก่ (๒.๑) กำหนดชนิดและขนาดของต้นไม้ที่สามารถตัดได้ (๒.๒) กำหนดการขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๒.๓) กำหนดมาตรการการปลูกต้นไม้ทดแทนต้นไม้ที่ถูกตัด

๒.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

สรุปผลความคิดเห็น

(๑) ปัญหาลำน้ำยม เป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะประเด็นการสร้างเขื่อน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วย และประเด็นเรื่องพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่มีการกำหนด

หน่วยงานวางแผน และหน่วยงานปฏิบัติยังคงไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่กฎหมายระบุไว้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ และในเรื่องน้ำชุมชน เป็นแนวคิดที่ดีมาก ที่มีการสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และกองทุนชุมชน ให้ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบริเวณชั้ประดู่มีการปลูกต้นยูคาลิปตัส ซึ่งแย่งน้ำไปเป็นจำนวนมาก และไม่มีแหล่งเก็บน้ำ ทำให้ประชาชนไม่มีน้ำที่เพียงพอต่อการใช้ ซึ่งมูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ได้เข้ามาช่วยแก้ปัญหา โดยการขุดสระ จำนวน ๓ จุด จุได้ ๒,๕๐๐ ลบ.ม. และมุ่งเน้นเกษตร ทฤษฎีใหม่ให้กับชุมชน ทำให้ชุมชนมีน้ำใช้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งควรมีการขยายผลไปสู่พื้นที่อื่น รวมทั้ง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับ จังหวัดแล้ว อย่างไรก็ตาม ควรมีการจัดตั้งทีมวิเคราะห์การใช้ข้อมูลน้ำ ทั้งในสภาวะปกติและ สภาวะวิกฤตเป็นสำคัญ

- (๒) เสนอให้มีการจัดทำฐานข้อมูลน้ำบาดาลทั่วประเทศ รวมทั้งคู่มือและแนวทางในการขุดเจาะ น้ำบาดาล เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่ทราบข้อมูลพื้นที่ที่เหมาะสมในการขุดเจาะน้ำบาดาล อีกทั้งยังขาดระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงด้านน้ำทั้งระบบ ซึ่งหน่วยงานส่วนกลางด้านน้ำได้ ดำเนินการออกแบบการทำประปาหมู่บ้านแล้ว จึงควรมีการเชื่อมโยงกับการทำเกษตร (Smart Farming) ที่สามารถเชื่อมโยงต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เป็นต้น

๒.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การบริหารจัดการเขตทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) การแบ่งเขตทางทะเลเป็นประเด็นที่สำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ รวมถึงการ แก้ปัญหาประมง และแผนการปฏิรูปฯ มีการระบุประเด็นอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายาก และการหา สมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล
- (๒) การสร้างการรับรู้ในเรื่องการบริหารจัดการทางทะเล โดยอาจบรรจุเป็นหลักสูตรการศึกษา ในลักษณะของวิชาเลือกเสริมหรือวิชาเรียนรวม ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา - ระดับ มัธยมศึกษา ซึ่งในระดับอุดมศึกษาจะมีคณะหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้อยู่แล้ว

๒.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษ มาบตาพุด

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) กรมควบคุมมลพิษ ได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อยกเลิกเขตควบคุมมลพิษ โดยจะเริ่มจาก พื้นที่ที่มีความพร้อมก่อน โดยเฉพาะที่มาบตาพุด ที่มีศูนย์บำบัดน้ำเสียเพียง ๓ แห่ง ต้องมีการ

สร้างเพิ่มขึ้นภายในปี ๒๕๖๖ ต่อไป และประเด็นสำคัญคือ ควรมีการทดลองมาตรการจัดการสิ่งแวดล้อมก่อน และรอดูผลว่าได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ แล้วค่อยดำเนินการยกเลิกเขตควบคุมมลพิษ รวมทั้งประเด็นการแก้ปัญหาหมอกพิษที่มาจากตาดูด ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกัน เพื่อหาต้นเหตุของปัญหา และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด และควรดำเนินการสร้าง Bioindicator ในเขตมาจากตาดูด เพื่อวัดมลพิษในพื้นที่ เช่น การปลูกต้นไม้ในบริเวณนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

- (๒) เห็นควรเพิ่มเติมกิจกรรมการบำบัดฟื้นฟูปัญหาหมอกพิษ และการจัดการการลดมลพิษทุกพื้นที่ที่ประสบปัญหา ทั้งขั้นตอนและวิธีการดำเนินการตามแผนปฏิรูปฯ ให้ชัดเจน ซึ่งจะสามารถตอบตัวชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาจากตาดูดให้เป็นไปตามค่ามาตรฐานได้

๓. ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

ควรให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความทันสมัย รวมถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนของการบังคับใช้กฎหมาย

๔. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

- (๑) เสนอ Big Rock เพิ่มเติม เรื่องสภาพอากาศ เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ (PM ๒.๕) เนื่องจากเป็นปัญหาระดับประเทศ และมีความเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการแก้ไข
- (๒) ในการกำหนดประเด็นปฏิรูปที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ควรกำหนดประเด็นที่เป็นส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างแท้จริง หรือส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในวงกว้าง ไม่ควรกำหนดประเด็นที่เป็นลักษณะงานประจำของหน่วยงาน
- (๓) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเน้นการบูรณาการจากทุกภาคส่วน และมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปสู่หน่วยงานในระดับพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน เพื่อให้มีความยั่งยืนและเป็นธรรม
- (๔) ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหามลพิษทางอากาศ
- ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ กำหนดให้โครงการลงทุนของภาครัฐต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อและ/หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำมาตรการรองรับ ตัวชี้วัดที่ ๑) การออกประกาศพระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... ภายใน ๓ ปี

ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เห็นควรพิจารณาขยายระยะเวลาในการดำเนินการตามตัวชี้วัด เนื่องจากขั้นตอนและกระบวนการออกกฎหมายมีหลายขั้นตอน และหน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับงบประมาณในการจัดทำโครงการดังกล่าวล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินการล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด

ประเด็นย่อยที่ ๓.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควรเพิ่มเติมหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ครบถ้วน อาทิ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๙๐ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

ข้อสังเกตต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขโดยภาพรวมอยากให้ทบทวนถึง เป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศให้มีความชัดเจนและสามารถเห็นผลได้เป็นรูปธรรม และการทบทวน ในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศ นอกจากเน้นถึงความสำคัญของแผนสุขภาพแล้วยังต้องเน้นถึงการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน สภาพแวดล้อม กลไกการขับเคลื่อนที่ระบอบอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้ง ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน เนื่องจากที่ผ่านมาในส่วนของงานดำเนินงาน ยังขาดผู้รับผิดชอบหลัก หรือไม่สามารรถดำเนินการขับเคลื่อนได้อย่างจริงจังเนื่องจากไม่มีแผนงาน การดำเนินงานที่ระบุหน่วยงานที่ชัดเจน

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลความคิดเห็น

๑.๑ เป้าหมายในประเด็นที่ ๒ การปฏิรูปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดูแลรักษาโรคไม่ติดต่อ โดยการ บูรณาการการสร้างเสริมสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และป้องกันโรคกับการรักษาพยาบาล ในระบบบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่องยั่งยืน โดยมีเป้าหมายที่มุ่งเน้นถึงผู้ป่วยและคนวัยทำงาน ที่เสี่ยงกับโรคไม่ติดต่อ โดยใช้วิธีการเชิงนวัตกรรมรวมทั้งเทคโนโลยีดิจิทัล และการบูรณาการระบบ การเงินการคลังสุขภาพ เท่านั้น ซึ่งมีข้อสังเกตว่าในส่วนของเป้าหมายดังกล่าวฯ ยังไม่มีการอธิบาย ถึงการให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ โดยอยากให้เพิ่มเติมในส่วนของการสื่อสารที่ทันสมัย ประชาชนเข้าถึงได้และสามารถดูแลตัวเองในพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ เป้าหมายในประเด็นที่ ๓ การปฏิรูปการยกระดับการเข้าถึงบริการการบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ทั่วประเทศ โดยในเป้าหมายดังกล่าวฯ ยังขาดในส่วนของการที่ผู้สูงอายุสามารถดูแลตัวเองได้ใน ชั้นพื้นฐานเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี

๒. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๒.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ ด้านสุขภาพ

สรุปผลความคิดเห็น

เห็นด้วยกับกิจกรรมดังกล่าวฯ ซึ่งในแผนการดำเนินงานเป็นการบูรณาการของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยที่เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ประชาชนเห็นถึงความสำคัญและพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าวฯ

๒.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การปฏิรูปเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการดูแลรักษาโรคไม่ติดต่อ โดยการบูรณาการการสร้างเสริมสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และป้องกันโรคกับการรักษาพยาบาลในระบบบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่องยั่งยืน

สรุปผลความคิดเห็น

มีข้อสังเกตที่ควรคำนึงถึงสื่อ โฆษณาต่าง ๆ ควรทบทวนพิจารณาว่าทำอย่างไรที่ต้องจำกัดการโฆษณาอาหารสำหรับเด็กที่เป็นภัยต่อสุขภาพที่มีความเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD) อาทิ ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี โฆษณาอาหารที่เป็นภัยต่อสุขภาพ

๒.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูปการยกระดับการเข้าถึงบริการการบริบาลดูแลสำหรับผู้สูงอายุทั่วประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

มีข้อสังเกตในส่วนของการบริบาลที่ต้องรองรับผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นทุกปีจะต้องใช้ทรัพยากรมหาศาล ในขณะที่เดียวกันควรเน้นกลุ่มอายุ ๔๕ ปีขึ้นไปมีความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เพื่อป้องกันการติดบ้านติดเตียงในอนาคตควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการออมเงินในทุกช่วงวัยเพื่อดูแลตนเองเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

๓. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

๓.๑ การบริการของระบบสาธารณสุขยังมีความซ้ำซ้อน ควรกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันรวมทั้งให้ส่วนราชการทำหน้าที่ให้เป็นส่วนกลางทำให้ระบบสาธารณสุขมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

๓.๒ กิจกรรมของแผนการปฏิรูปประเทศควรมุ่งเน้นถึงความสำคัญของต้นเหตุมากกว่าการแก้ปัญหา อาทิ การป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD) ควรคำนึงถึงต้นเหตุ อาทิ อาหารที่ถูกหลักตามโภชนาการ สมุนไพรที่ช่วยป้องกันโรค NCD

๓.๓ กิจกรรมปฏิรูปปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทั้ง ๓ กิจกรรมส่วนใหญ่ยังคงมุ่งเน้นไปทางการบริการแลรักษามากกว่าการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ฉะนั้นควรมุ่งเน้นและตระหนักถึงเรื่องความรอบรู้ทางสุขภาพด้วย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจากผู้แทนภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๑๑๙ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

เห็นด้วยกับกิจกรรมของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ควรปรับปรุงแผนให้มีเรื่องของการปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น ไม่ใช่เน้นเพียงเรื่องของสื่อสารมวลชนเท่านั้น

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๑.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การพัฒนาระบบคลังข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและการจัดการ Fake News

สรุปผลความคิดเห็น

๑. เรื่องความปลอดภัยในการเสนอข่าว ประชาชนจะสามารถรับรู้แหล่งข่าวว่าจริงหรือเท็จ และสามารถตรวจสอบได้อย่างไร เพราะสื่อ Social Media มีหลายแขนง มีแหล่งข่าวมากมาย แม้เป็น Facebook Page ปลอม แต่หน้า Page ดังกล่าวยังสามารถลงข่าวได้ตลอดโดยไม่ถูกปิด
๒. จุดอ่อนของรัฐในการบริหารจัดการข้อมูลยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ทำให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผลงานรัฐบาลจากช่องทางอื่นที่ไม่ใช่จากรัฐบาลเอง ทำให้มีข่าวปลอมเกิดขึ้นมากมาย และเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าสื่อของรัฐบาล

๑.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การกำกับดูแลสื่อออนไลน์

สรุปผลความคิดเห็น

ไม่มีความเห็นต่อประเด็นนี้

๑.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ

สรุปผลความคิดเห็น

๑. การรู้เท่าทันสื่อระหว่างสื่อมวลชนและประชาชน ต้องให้ประชาชนรู้เท่าทันสื่อด้วย และสื่อมวลชนต้องมียุทธศาสตร์ความรู้พอที่จะตีความข่าวนั้น ๆ ในคอลัมน์ความคิดเห็น เพื่อให้ประชาชนรู้เท่าทัน
๒. การดำเนินการปฏิรูปในด้านสื่อสารมวลชนฯ ควรร่วมกับการปฏิรูปในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ เนื่องจากการปฏิรูปในด้านอื่น ๆ นั้น มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้การปฏิรูปในด้านนี้ประสบความสำเร็จ อาทิ การดำเนินการด้านการศึกษาที่พยายามออกแบบหลักสูตรและพัฒนานักเรียนนักศึกษา ให้สามารถดำเนินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานการสร้างคนที่มีความคิดอย่างสมเหตุสมผล และเข้าใจบริบทของ

ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงกิจกรรมที่บรรจไว้ใน Big Rock เช่น เรื่อง Fake News เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๓. ในปัจจุบันสื่อที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนยังขาดการส่งเสริม ซึ่งควรเพิ่มเติมลงไปในแผนการปฏิรูปประเทศฯ ให้มีสถานีแห่งชาติของเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาสเป็นการเฉพาะด้วย และควรมีการกำหนดมาตรฐานในการใช้สื่อเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสื่อบางประเภทไม่เหมาะกับเด็กและเยาวชน

๒. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

๒.๑ ภาพรวมของแผน

๑. ต้องการให้แผนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน ยึดมั่นและเคารพสิทธิเสรีภาพของสื่อ (Freedom of the Press) เสรีภาพในการแสดงออก (Freedom of the expression) และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน (Right to know)
๒. ต้องการให้แผนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน ยึดหลักการกำกับดูแลกันเอง

๒.๒ ร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ พ.ศ. ....

๑. ต้องการให้ช่วยผลักดัน ร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ และเร่งรัดให้เกิดสภาสื่อมวลชนตามร่างกฎหมายดังกล่าว
๒. ร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ พ.ศ. .... ในชั้นกรรมาธิการควรให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนภูมิภาคแห่งชาติ เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย เพื่อให้มีความรอบคอบและไม่มีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติ โดยเฉพาะเรื่องการให้ความสำคัญกับสื่อส่วนกลางมากกว่าสื่อภูมิภาคซึ่งสวนทางกับแนวโน้มอนาคตที่มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นซึ่งจะมีความสำคัญมากขึ้น
๓. ระหว่างสื่อมวลชนกับรัฐ รัฐจะต้องส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นหลัก ส่วนการกำกับดูแลเป็นเรื่องรอง โดยยังคงให้สื่อมวลชนควบคุมกันเองบนพื้นฐานของความถูกต้อง

๒.๓ การปฏิรูปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑. ควรเพิ่มน้ำหนักของการปฏิรูปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะประเด็น ได้แก่ (๑) การปรับปรุง เชื่อมโยง การบริการของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นกระบวนการธุรกรรมต่าง ๆ ที่ให้บริการทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา ลดขั้นตอน และเป็น one stop service ผ่านแพลตฟอร์ม เพื่อความโปร่งใส และเพิ่ม Ease of Doing Business Index (๒) แผนการพัฒนาบุคลากรด้าน Digital, Data Science, Data Analytic, Robotic, Automation (๓) แผนการผลักดัน Government Open Data เพื่อความโปร่งใส และสามารถใช้อ้างอิงร่วมกันได้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้ดียิ่งขึ้น (๔) ควรผลักดันเร่งรัดแผนหรือโครงการที่มีอยู่แล้วโดยสนับสนุนออกเป็นมติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการดำเนินการเป็นไปตามแผน และ (๕) เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพื้นฐานของโครงสร้างของเทคโนโลยีทุกอย่างในอนาคต จึงต้องให้ความสำคัญ และมีแผนที่ชัดเจน ปฏิบัติได้อย่างเร่งด่วน เพราะในประเทศต่าง ๆ เช่น สิงคโปร์และญี่ปุ่นก็ได้เร่งดำเนินการเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
๒. ควรให้น้ำหนักทั้งการปฏิรูปสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะเป็นส่วนที่เกื้อกูลผลการดำเนินการซึ่งกันและกัน และควรพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินการให้สอดคล้อง ไม่ให้

เกิดการคิดแบบแยกส่วน ซึ่งต้องดำเนินการใช้งบประมาณ เครื่องมือ ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเกิดประโยชน์และคุ้มค่าสูงสุด

๓. ควรปรับปรุงแผน โดยให้นำหนักในเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น เนื่องจากประเทศควรขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล Thailand ๔.๐ ที่นำสารสนเทศมาเป็นอิเล็กทรอนิกส์ในทุกกระบวนการ และเชื่อมโยงทุกหน่วยงานเป็นแพลตฟอร์มเดียวกัน ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพให้องค์กรและประเทศได้
๔. ควรมีการเปลี่ยนผ่านการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นระบบดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการช่วยเสริมการปฏิรูปด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น ทั้งนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการช่วยลดเวลาในการทำงาน การใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างคุ้มค่า และทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต
๕. การเชื่อมโยงข้อมูล Big Data ควรมีการประสานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ดี มีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน มีการเปิดเผยข้อมูลที่เหมาะสม เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ โดยรัฐบาลควรส่งเสริมและให้ความรู้กับผู้ที่ต้องปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เช่น การจัดการอบรมการเขียน Web API ของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นแนวทางเดียวกัน ปัญหาของการอบรมภาครัฐคือ ผู้ปฏิบัติงานตัวจริงข้าราชการชั้นผู้น้อยไม่มีโอกาสได้รับการอบรมในสิ่งที่ต้องปฏิบัติงาน การส่งบุคลากรเข้าอบรมนั้นส่วนมากจะให้คนที่ไปอบรมตามความพึงพอใจมากกว่าความสมควร
๖. ควรให้ประชาชนได้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ในราคาถูกและมีความไวในการใช้งาน ขยายพื้นที่สัญญาณไปยังพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต รวมถึงทำให้ประชาชนที่อยู่บนพื้นที่ห่างไกลมีโอกาสในการเข้าถึงข่าวสารเพิ่มมากขึ้น และเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนได้สามารถเรียนออนไลน์ได้จริง โดยในส่วนของอุปกรณ์การใช้งานนั้นภาครัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ยืมอุปกรณ์สำหรับประชาชนที่ขาดแคลนหรืออยู่ในถิ่นทุรกันดารจริงจัง
๗. ควรขยายสัญญาณ TV Digital หรือสัญญาณดาวเทียมให้ครอบคลุมพื้นที่ถิ่นทุรกันดาร เพื่อให้กระจายข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมทั่วถึง และกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม โดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ที่บางครั้งทำให้ประชาชนดังกล่าวพลาดโอกาสที่เขาควรจะได้รับ
๘. รัฐบาลควรมีการวางแพลตฟอร์มสำหรับซอฟต์แวร์ของประเทศไปในทิศทางเดียวกันเพื่อประหยัดงบประมาณของภาครัฐในการจัดซื้อจัดจ้างระบบมาใช้งาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีการทำงานคล้าย ๆ กัน ยกตัวอย่างระบบที่สามารถใช้งานได้หลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน คือ SAP ERP ซึ่งรัฐบาลควรมีการส่งเสริมให้ประเทศทำการพัฒนาระบบกลางเพื่อให้หน่วยงานหลายหน่วยงานให้ระบบเดียวกันได้ ซึ่งทำให้เกิดการประหยัดงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้าง Hardware Server ได้หรือการจัดซื้อพื้นที่หน่วยความจำบน Cloud ได้ แต่ระบบ SAP ERP นั้นไม่ใช่สามารถเข้ากับการทำงานได้ทุกองค์กรเสมอไป มีส่วนที่ต้องทำการ customize เช่นเดียวกัน ระบบที่ควรวางเป็นระบบกลางนี้ควร customize ได้เช่นกัน ภาครัฐระบบที่มีระบบการทำงานคล้าย ๆ กัน เช่น asset account , Plant Maintenance (PM) , Human Resources (HR) , Financial Accounting (FI) , Project System (PS) เป็นต้น

๒.๔ การบูรณาการ

๑. เสนอให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีและสารสนเทศ ร่วมมือกับ อสมท. ในการเปิดตัว อสมท. เพื่อเป็นตัวอย่างการปฏิรูปสื่อที่ดีสำหรับประชาชนทุกเพศทุกวัย
๒. เสนอให้รัฐร่วมมือกับ อสมท. ในการเป็นตัวแทนของรัฐทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ในเรื่องของ วิฤตการณ์บ้านเมืองที่ผ่านมา ซึ่งรัฐบาลขาดประสิทธิภาพในการสื่อสาร
๓. เสนอให้ทุกกระทรวง ทบวง กรมทั่วประเทศทำการประชาสัมพันธ์ผ่าน อสมท. โดยอาจทำในรูปแบบ MOU หรือการลงทุนร่วมกัน เพื่อยกระดับกลยุทธ์ในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ
๔. เสนอให้ทุกภาคส่วนของรัฐจะต้องเผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะจังหวัดทุกจังหวัด โดยการทำ publicity หรือ การแถลงข่าวประจำเดือน ด้วยการรวมทุกหน่วยงานมาแถลงข่าวในคราวเดียวกัน

๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๑. ขอให้ผู้นำเอากิจกรรมของกระทรวง ทบวง กรม มาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดการรับรู้มากขึ้น อาทิ เรื่องข้อมูลภาษีของกรมสรรพากร อาจทำเป็นสื่อที่สามารถสร้างการรับรู้ได้ตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงผู้ใหญ่ โดยทำเป็นการดูที่ดูเข้าใจง่าย หรือบรรจุเป็นหลักสูตรในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการซึมซับอยู่ในสำนึกความรับผิดชอบตั้งแต่เด็ก
๒. ควรให้ความสำคัญต่อการดำรงอยู่ การพัฒนา และความเข้มแข็งของสื่อมวลชนส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นสื่อมวลชนส่วนใหญ่ของประเทศ และสื่อมวลชนอิสระ ซึ่งเป็นกำลังหลักในอุตสาหกรรมสื่อปัจจุบัน ซึ่งต้องพัฒนาสภาพการทำงาน สวัสดิการ และสิทธิให้ได้รับการคุ้มครองมากขึ้น
๓. ควรนำความคิดของ นพ.ประเวศ วะสี ที่กล่าวเมื่อ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ปาฐกถาพิเศษ ที่กล่าวว่า “สื่อควรมีเครื่องมือเชิงสถาบันที่จะผลักดัน ส่งเสริมให้สื่อที่อยู่ในภูมิภาคให้มีศักยภาพที่เข้มแข็ง” นอกจากสื่อระดับภาพรวมแล้ว สื่อเล็ก ๆ ก็มีความสำคัญที่ช่วยในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ จึงอยากเสนอให้ช่วยผลักดันกองทุนสื่อ และให้มีเจ้าภาพในเชิงวิชาการ อาทิ สถาบันวิจัยและพัฒนาหรือคณะนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อาจเข้ามาร่วมมือกับคณะกรรมการปฏิรูป หรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการร่วมกัน ส่งเสริมผลักดันสื่อภูมิภาคตั้งแต่สื่อพื้นบ้าน หอกระจายข่าว หรือสื่อบุคคลต่าง ๆ ในจังหวัด เมื่อสื่อในภาพรวมทั้งหมดมีความเข้มแข็งจะสามารถช่วยลดปัญหาในเรื่องของข่าวปลอมได้
๔. เสนอให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศในระดับภูมิภาคด้วย
๕. กรณีที่เนชั่นต้องถูกแบน โดยกลุ่มนักเรียนนักศึกษาปลดแอก ไม่ให้ซื้อสินค้าที่โฆษณาในเนชั่น ควรนำมาศึกษาว่าจะดำเนินการอย่างไร ทำได้หรือไม่ องค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หรือ กสทช. ควรทำอย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรปล่อยผ่านเพราะในอนาคตจะเป็นตัวอย่างทำให้สื่อไม่มั่นคงขาดเสรีภาพหรือไม่
๖. ระบบเทคโนโลยี การสื่อสาร เติบโตอย่างรวดเร็ว ก้าวกระโดดปีละ ๒ เท่า รัฐบาลต้องเตรียมความพร้อมและเร่งดำเนินการให้มีบุคลากร และแรงงานทักษะพิเศษเพื่อรองรับอาชีพใหม่ ๆ นำเทคโนโลยีล้ำสมัยที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานมาให้บริการฟรีแก่ประชาชนให้มากที่สุด อย่าให้นายทุนมาเอาประโยชน์เกินควร และสิ่งสำคัญคือการสร้างเกราะในการปกป้องกันระบบให้กับผู้ประกอบการในด้านนี้มิให้ถูกรบกวนหรือคุกคามจากการเข้ามาบุกรุกในแพลตฟอร์ม หรือ

เว็บไซต์ของหน่วยงานองค์กร เพราะจะทำให้เกิดความเสียหายมหาศาล ซึ่งความเสียหายจะตกกับประชาชนทางอ้อมด้วย

๗. ไม่เห็นด้วยกับเกณฑ์ตัดสินการใช้คุณสมบัติและข้อเสนอในเชิงคุณภาพรายการของผู้เข้าประกวด (Beauty Contest) เนื่องจากการพิจารณาอาจมีความไม่โปร่งใส จากการแบ่งพรรคแบ่งพวก จึงอยากเสนอให้เขียนโครงสร้างการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชนฯ ว่าให้เป็นไปตามกลไกตลาดได้หรือไม่ ที่ผ่านมามีสถานีวิทยุเกิดขึ้นมากมายแต่ได้มีการปิดตัวลงไปจากสาเหตุดังนี้ (๑) มีคลื่นรบกวน โดยข้ออ้างมาจาก กสทช. (๒) ระบบการตลาด โฆษณาไม่เข้า เข้าน้อย และ (๓) มีจำนวนผู้ทำเรื่องขอไปถึงเจ็ดพันกว่าราย แสดงว่าคลื่นความถี่ที่ออกอากาศมีถึงเจ็ดพันซึ่งเพียงพอ เมื่อมองว่าไทยจะเปลี่ยนผ่านจากอนาล็อกเป็นดิจิทัลทำไมจึงบอกว่าคลื่นไม่เพียงพอ อยากให้ กสทช. แสดงหลักฐานให้เห็นว่าตรงไหนไม่พอ ตรงไหนบีบอัดไม่ได้ ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลอย่างชัดเจน
๘. โครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในแผนจะเป็นการกล่าวถึงการเข้าถึงสื่อของภาคประชาชนเพียงกว้าง ๆ เมื่อไปดูในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ พบว่าเป็นปัญหาสำหรับภาคประชาชนเป็นอย่างมาก ในเรื่องของขั้นตอนและวิธีการของ กสทช. ที่มีการกำหนดกระบวนการต่าง ๆ ไว้ และการที่ระบุไว้ว่าวิทยุกระจายเสียงจะต้องมีการประมูลคลื่นความถี่ เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติ ประชาชนต้องมีสิทธิ์เข้าไปใช้ หากระบุว่าต้องมีการประมูลคลื่นความถี่เท่ากับเป็นการปิดกั้นประชาชนทั่วไป และเปิดโอกาสให้นายทุนเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันวิทยุกระจายเสียงมีการเปลี่ยนผ่านจากระบบอนาล็อกมาเป็นระบบดิจิทัล และตอนนี้มีการทดลองออกอากาศอยู่ ซึ่ง กสทช. ไม่เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนที่เป็นสื่อวิทยุท้องถิ่นเข้ามาทดลองออกอากาศ อีกทั้งยังพบว่าระบบดิจิทัลสามารถบีบอัดสัญญาณได้ จากเมื่อก่อน ๑ ช่องความถี่เปิดได้ ๑ สถานี ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัลจะสามารถบีบได้เป็น ๑ ช่องความถี่ต่อ ๒๐ ช่องสถานี แล้วเหตุใดจึงต้องให้ประชาชนเข้าไปประมูล และในอดีตที่ผ่านมาการเข้าสู่กระบวนการขอเวลาเป็นเรื่องยากและขาดความเป็นธรรม
๙. ความโปร่งใสในเรื่องของข้อมูลของ กสทช. ควรมีความชัดเจนในการให้คำตอบหรือคำอธิบาย แก่สังคมหรือผู้ประกอบการต้องการคำชี้แจง
๑๐. การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ ในการทำข่าวของสื่อมวลชนที่ต้องการประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐเพื่อนำมาอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก จึงขอเสนอให้เร่งรัดให้เกิดการจัดอบรมผู้ที่จะให้ข่าวของหน่วยงานของรัฐ สามารถรวบรวมเรียบเรียงข่าวให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย โดยไม่ต้องใช้วิธีการ แกล้งข่าวที่เป็นภาษาราชการที่เข้าใจยาก ฉะนั้นหน่วยงานของรัฐซึ่งมีข่าวอยู่ในมือควรมีการเผยแพร่ข่าวออกมาให้ประชาชนทราบก่อนที่จะมีเหตุการณ์ที่รัฐอยู่แล้วว่าจะเกิดขึ้นเป็นข่าวเสียก่อน หน่วยงานของรัฐต้องมีความเข้มแข็งที่จะให้ข่าวมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
๑๑. อยากเสนอให้มีช่องทางที่รวบรวมกฎหมายทั้งหมดที่เกี่ยวกับสิทธิของประชาชน และให้ความรู้กับประชาชนทั่วไปว่า สื่อไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ที่มีการเสนอข่าวอันเป็นเรื่องของบุคคล อาทิ การนำภาพของคนในครอบครัวที่เสียชีวิตไปลงข่าวและ

ส่งผลกระทบต่อจิตใจของคนในครอบครัว หรือเรื่องพาดพิงที่ทำให้เกิดความเสียหายโดยข่าว
นั้นไม่เป็นความจริง จะมีกฎหมายใดบ้างที่สามารถใช้ดำเนินคดีกับสื่ออื่น ๆ ได้ หากเรื่อง
กฎหมายเป็นที่รับรู้ของประชาชนทั่วไป จะทำให้สื่อต่าง ๆ เกิดความตระหนก และระมัดระวัง
มากขึ้นในการนำเสนอข่าว

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๑๐๖ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทั้ง ๕ ประเด็น ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศนำเสนอ โดยได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์จากภาคีการพัฒนาต่างๆ เพิ่มเติม ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักวิชาการ เพื่อเป็นข้อสังเกตในการปรับปรุงแผนฯ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

สรุปผลความคิดเห็น

การเชื่อมโยงความสอดคล้องระหว่างแผนการปฏิรูปประเทศกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ควรมีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งในส่วนของเนื้อหาสาระและแนวทางที่ส่วนราชการต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องไปในทิศทางเดียวกัน

๒. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๒.๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ

สรุปผลความคิดเห็น

๒.๑.๑ ปัจจุบันแรงงานทั้งในและนอกระบบฯ มีอายุยืนยาวขึ้น ดังนั้นการเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมตามมาตรา ๔๐ จึงควรขยายอายุการรับสมัครและขยายอายุการรับเงินคืนออกไป

๒.๑.๒ ประเทศไทยควรมีการออมในรูปแบบบังคับ ไม่ใช่เป็นการสมัครใจ เพื่อให้คนไทยทุกคนมีเงินออมเมื่อยามสูงวัย

๒.๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

สรุปผลความคิดเห็น

๒.๒.๑ การจัดเก็บข้อมูลทางสังคมในระดับพื้นที่ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ แต่ในระดับประเทศการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทางสังคมควรมีการกำหนดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการฐานข้อมูลกลางและประสานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ การจัดเก็บข้อมูลทางสังคมเพื่อนำไปสู่การจัดสวัสดิการ ควรจัดเก็บเป็นแบบครัวเรือนมากกว่าการเก็บเป็นปัจเจกบุคคล เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์และการเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบุคคล ซึ่งทำให้ภาครัฐสามารถจัดสวัสดิการและความช่วยเหลือได้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการจัดเก็บข้อมูลการย้ายถิ่นฐานด้วย

๒.๒.๓ ในการจัดทำฐานข้อมูลทางด้านสังคมควรคำนึงถึงความพร้อมของบุคลากรภาครัฐ รวมทั้งความพร้อมของ hardware และ software ด้วย

๒.๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนไทยได้รับสิทธิ สวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง

สรุปผลความคิดเห็น

๒.๓.๑ การให้สถานพยาบาลสามารถออกเอกสารรับรองความพิการและสามารถขึ้นทะเบียนคนพิการได้นั้น ควรมีกระบวนการคัดกรองที่ชัดเจนและเข้มงวดรวมทั้งควรทำโดยบุคลากรที่เป็นวิชาชีพเฉพาะ เพื่อป้องกันปัญหาการสวมสิทธิคนพิการ

๒.๓.๒ ปัจจุบันยังพบคนพิการที่เข้าไม่ถึงสิทธิเนื่องจากการมีบัตรคนพิการจำเป็นต้องผ่านการประเมินด้วยบุคลากรทางการแพทย์ โดยปัญหาและอุปสรรคหลักคือการกำหนดค่านายามของคนพิการที่ไม่ตรงกัน จึงทำให้ยากต่อการทำงานให้บูรณาการกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ออกระเบียบให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

สรุปผลความคิดเห็น

๒.๔.๑ การออกระเบียบให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ควรต้องคำนึงถึงความเป็นนิติบุคคลของชุมชนในพื้นที่

๒.๔.๒ ควรเพิ่มความชัดเจนในเรื่องของกลไก บทบาท และหน้าที่ของการพัฒนาในพื้นที่เมือง โดยเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน ประชาชน ในรูปแบบคณะทำงานในระดับเมืองเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม

๒.๔.๓ เสนอให้มีการทดลองการพัฒนาเมืองแนวใหม่ ในบางเมืองหรือบางพื้นที่ก่อน แล้วค่อยนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๔ การออกระเบียบรองรับการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการพัฒนาชุมชนของตนเอง อาจยังไม่ส่งผลกระทบที่มากพอ จึงควรดำเนินมาตรการที่หลากหลายควบคู่กันไป

๒.๔.๕ ปัจจุบันชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบหรือยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาชุมชนตนเอง ดังนั้นจึงควรสร้างความตระหนักกับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิด Common recognition

๒.๔.๖ ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนเมืองคือการส่งเสริมให้คนเมืองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น

๒.๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน

สรุปผลความคิดเห็น

๒.๕.๑ การสร้างมูลค่าที่ดินที่รัฐจัดให้ราษฎรยังคงมีปัญหาค่าเช่าที่ดินไม่เหมาะสม การเข้าถึงสถาบันการเงินในระบบ

๒.๕.๒ ในขั้นตอนการดำเนินงาน ควรระบุให้กรมธนารักษ์เป็นหน่วยงานเกี่ยวข้องด้วย

๓. ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น -

๔. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

การดำเนินการที่ผ่านมาส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนยังต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ อาทิ การขาดการร่วมมือและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน, กฎหมาย/ระเบียบไม่เอื้อต่อการทำงาน, ขาดงบประมาณในการสนับสนุน

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน พลังงาน

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๒๐๔ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ได้จัดรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ต่อไป ซึ่งผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และมีการแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ด้านพลังงาน ๕ กิจกรรม อาทิ เร่ง One Stop Service ด้านกำกับกิจการพลังงาน ปฏิรูปโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ มุ่งพัฒนาศูนย์ข้อมูลพลังงานแห่งชาติ โดยจะผลักดันให้โครงการสำคัญด้านพลังงานเป็นรูปธรรมเร่งด่วนภายในปี ๒๕๖๕ หวังเพิ่มประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งภาคพลังงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เกิดการลงทุน สร้างงานสร้างรายได้

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ศูนย์อนุมัติอนุญาตเบ็ดเสร็จ One-Stop-Service โรงไฟฟ้าที่แท้จริง

สรุปผลความคิดเห็น

เห็นด้วย เนื่องจากเป็นการลดขั้นตอนในการดำเนินการ และส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้พลังงานทดแทนได้ง่ายยิ่งขึ้น

๓.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ

สรุปผลความคิดเห็น

เห็นด้วย เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือด้านข้อมูลพลังงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

สรุปผลความคิดเห็น

เห็นด้วย เพื่อประหยัดงบประมาณภาครัฐในด้านพลังงาน

๓.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ New S-Curve

สรุปผลความคิดเห็น

เห็นด้วย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรปิโตรเลียม รองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต (New S-Curve) ของประเทศไทย

๓.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและธุรกิจก๊าซธรรมชาติเพื่อเพิ่มการแข่งขัน

สรุปผลความคิดเห็น

๑. เห็นด้วย และควรให้มีระบบติดตาม/ประเมินผล อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบการแข่งขัน มีประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลอย่างแท้จริง และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด
๒. การเปิดให้มีการแข่งขัน ขอให้พิจารณาประเด็นเรื่องการสนับสนุนผู้ด้อยโอกาส และต้นทุนการดูแลสังคมในภาพรวมด้วย

๒. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

๑. ควรส่งเสริมการใชยานยนต์พลังงานไฟฟ้า (EV) ในประเทศไทย โดยเน้นดำเนินการในภาคการขนส่งมวลชน รวมทั้ง สนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วน และยานยนต์ไฟฟ้าภาคในประเทศแบบครบวงจร แทนการนำเข้ายานยนต์ไฟฟ้าจากต่างประเทศที่ยังมีราคาแพง จึงทำให้ไม่เป็นที่นิยมสำหรับผู้บริโภค เนื่องจากต้องจ่ายภาษี และค่าดูแลรักษาในราคาที่สูงกว่ารถยนต์น้ำมันทั่วไป
๒. เสนอแนะให้เพิ่มเติมเรื่อง เชื้อเพลิงชีวภาพ (biofuel) เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมเป็นหลัก รวมทั้งส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซล อย่างไรก็ตาม ที่ราคาขายหน้าโรงงานมีราคาสูงกว่าราคาขายปลีกเป็นเพราะมีการนำเงินไปอุดหนุนจากกองทุนน้ำมันมาช่วย จึงติดปัญหาด้านต้นทุนในการผลิต แต่เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๕ การจ่ายเงินชดเชยให้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีส่วนผสมของเชื้อเพลิงชีวภาพให้ดำเนินการต่อไปได้เป็นเวลา ๓ ปี ขยายเวลาได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๒ ปี เพื่อไม่ให้ประชาชนแบกรับภาระในส่วนนี้ ทั้งนี้ควรส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวภาพในรูปแบบของโรงไฟฟ้า Bio Gas ด้วย
๓. เสนอให้มีหน่วยงานที่จัดทำนโยบายด้านพลังงานของประเทศมีศักยภาพในการประมวลคุณภาพทางพลังงาน อันรวมถึงการสร้างสมดุลในการได้มาซึ่งเชื้อเพลิง จากหลายแหล่งที่มา ได้แก่ จากการสำรวจและขุดเจาะภายในประเทศ จากการนำเข้าในรูปแบบก๊าซธรรมชาติ และ LNG โดยคำนึงถึงองค์รวมของการพัฒนาเศรษฐกิจ การจ้างงานและการผลิตที่นำมาซึ่งความสามารถในการเสียภาษี ยุทธศาสตร์ในการสร้างพลังงานสำรองของประเทศ การลดการพึ่งพาการนำเข้า ตลอดจน ราคาไฟฟ้าที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นการประหยัดพลังงาน

๔. ธุรกิจพลังงานถูกผูกขาดด้วยทุนใหญ่ การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจก๊าซธรรมชาติและอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นก๊าซ LPG น้ำมันสำเร็จรูปทุกชนิด อย่างเป็นธรรมนั้น ต้องทำอย่างจริงจัง มิใช่รูปหน้า ปากจมูก บริษัทใหญ่ผูกขาดทั้งระบบ รายเล็ก ๆ ไม่มีโอกาสเกิดได้เลย หากส่งเสริมจริง ต้องบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดตลาด ตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. แข่งขันทางการค้า ฉบับปัจจุบันอย่างเคร่งครัด
๕. ควรเร่งแผนพัฒนาเรื่องพลังงานทดแทน, Smart Grid , Energy Storage ให้เป็นรูปธรรม
๖. ควรส่งเสริมพลังงานทางเลือก พลังงานสะอาด เพื่อลดค่าใช้จ่าย
๗. ควรส่งเสริมให้มีการลงทุนโซลาร์เสรี ลดความยุ่งยากในการขออนุญาตสำหรับการติดตั้งขนาดน้อยกว่า ๕ MW
๘. อยากให้ภาครัฐ ให้ความสนใจในเรื่องของนโยบายสนับสนุน ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ.....

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม ห้องซฟฟาย ๒๐๒ จังหวัดนนทบุรี โดยมีศาสตราจารย์พิเศษ ภัคดี โพธิศิริ เป็นประธาน และมีศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ และพลอากาศเอกวีรวิท คงศักดิ์ ร่วมเป็นวิทยากร โดยนางสาวณีย์ แสงสุพรรณ ที่ปรึกษานโยบายและแผน สศช. เป็นเลขานุการ

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน .....๘๐..... คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เห็นด้วยกับการผลักดันการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การออกกฎหมายการป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti Slapp Laws) และมุ่งเน้นการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส พร้อมทั้งการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยในการพิจารณาคดีเพื่อความโปร่งใสและลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างแท้จริง ไม่ล่าช้า และเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย นอกจากนี้การบริหารบุคลากรภาครัฐ ทั้งในการแต่งตั้งและโยกย้าย จะต้องดำเนินการอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมในทุกขั้นตอน รวมทั้งการสกัดกั้นการทุจริตในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งจะช่วยลดความสูญเสียงบประมาณของประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เห็นด้วย

๒. เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

เห็นด้วย

๓. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ประชาชนร่วมใจต้านภัยทุจริต

สรุปผลความคิดเห็น

- การตรวจสอบการทุจริตโดยภาคประชาชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความเป็นอิสระ คล่องตัว และไม่ได้มีข้อจำกัดเช่นหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้ร้องเรียนส่วนใหญ่มักเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐร้องเรียนเองไม่ได้ จึงต้องร้องเรียนผ่านภาคประชาชน
- ควรส่งเสริมให้กลุ่มภาคีต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ อาทิ กลุ่มเยาวชน กลุ่มชุมชนในระดับอำเภอและจังหวัด ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งในท้องถิ่นอยู่แล้ว โดยให้เน้น

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเชิงระบบของภาคประชาชน (Engagement and Participation) มากขึ้น โดยภาครัฐต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม อาทิ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานภาคประชาชน และหน่วยงานภาครัฐต้องให้การรับรองทางกฎหมาย

- การสนับสนุนให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองและมีส่วนร่วมกับภาคีต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง อาทิ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนควรทำงานร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยอย่างบูรณาการ เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพ นอกจากนี้ยังอาจใช้กลไกกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดเข้ามาช่วยเสริมหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ด้วย

๓.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ เปิดโปง ปลอดภัย ได้รับการคุ้มครอง

สรุปผลความคิดเห็น

- ภาครัฐควรอำนวยความสะดวกและประชาสัมพันธ์แก่ผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้งเบาะแสให้สามารถเข้าถึงช่องทางการร้องเรียนและแจ้งเบาะแสได้อย่างหลากหลายและสะดวกเพิ่มขึ้น ตลอดจนควรสนับสนุนการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ แก่ประชาชน อาทิ การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดทำคู่มือ เพื่อทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการติดตามข่าวสาร แจ้งเบาะแส และแสดงความจำนงในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้มากขึ้น นอกจากนี้ต้องให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อระบบการร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสดังกล่าว อีกทั้งจะต้องมีระบบการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนทราบด้วย
- มีการพัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส โดยศูนย์ประสานงานของประชาชนหรือศูนย์ประสานงานต่อต้านการทุจริตภาคประชาชนที่ได้รับการรับรองหน่วยงานจากภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูล และติดตามผลการดำเนินการในท้องที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม
- ควรมีระบบการคุ้มครองพยานหรือการเยียวยาครอบครัวผู้แจ้งเบาะแสให้เหมาะสม เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ กำหนดช่องทางการแจ้งข้อมูลการทุจริตโดยตรงระหว่างผู้แจ้งเบาะแสกับสำนักงาน ป.ป.ช. หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ต้องผ่านบุคคลหรือหน่วยงานชั้นกลางอื่น ๆ เพื่อความปลอดภัยของผู้แจ้งเบาะแส และทำให้ขั้นตอนการแจ้งเบาะแสดจนถึงขั้นตอนการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาสามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาที่เหมาะสมไม่นานเกินความจำเป็น นอกจากนี้ ในขณะเดียวกันต้องมีการเยียวยาผู้ถูกกล่าวหาและครอบครัวหากไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหาด้วย
- สนับสนุนกฎหมายการป้องกันการฟ่องปิดปาก (Anti Slapp Laws) เพื่อป้องกันไม่ให้เสียงของการเรียกร้องสิทธิและการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นจริงต่อสาธารณะอ่อนแรงหรือเงียบลงไป แต่ต้องให้ความรัดกุมมากยิ่งขึ้น และครอบคลุมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักข่าว และสื่อมวลชน
- การร้องขอข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐค่อนข้างมีความยุ่งยากและในบางกรณีไม่สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงจำเป็นต้องผลักดันให้มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างแท้จริง ไม่ล่าช้า และเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย โดยต้องทบทวนความจำเป็นและความซ้ำซ้อนของเนื้อหาที่ปรากฏในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยควรเร่งสรุปผลการพิจารณาเพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนและการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูป ฯ ทั้งนี้ หากหน่วยงานเจ้าของข้อมูลไม่ดำเนินการจะต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ให้ชัดเจนด้วย

๓.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ กระบวนการยุติธรรม มุ่งผลสัมฤทธิ์

สรุปผลความคิดเห็น

- ควรมีการปรับใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพิจารณาและตัดสินคดี เพื่อลดการใช้ดุลพินิจจากเจ้าพนักงาน ให้การตัดสินมีความเที่ยงตรง และส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการพิจารณาตัดสินคดีต่าง ๆ
- การดำเนินคดีกับผู้กระทำการทุจริตและการยึดทรัพย์สินจากการทุจริตควรมีการดำเนินการอย่างจริงจัง และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และนำทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึดทรัพย์สินไปพัฒนาประเทศด้านการศึกษา การพยาบาล และเด็กด้อยโอกาส ฯลฯ

๓.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ราชการไทยโปร่งใส ไร้ผลประโยชน์

สรุปผลความคิดเห็น

- การบริหารบุคลากรภาครัฐ ทั้งในการแต่งตั้งและโยกย้าย ยังมีการเล่นพรรคเล่นพวก และขาดระบบคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานดังกล่าว จึงควรมีการปลูกฝังระบบคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร
- การแสวงหาผลประโยชน์ในหน้าที่ยังคงมีอยู่อย่างกว้างขวางและทำให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง เช่น การกราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมา
- การปรับทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐมีความจำเป็นต้องนำนวัตกรรมมาร่วมใช้และพัฒนาในการดำเนินการด้วย
- การแก้ปัญหาคอร์รัปชันนั้นจะแก้ได้โดยต้องทำให้เห็นว่า ผลตอบแทนจากความเสี่ยงในการทุจริตนั้นไม่คุ้มค่า และไม่ควรถูกจำกัดเวลาในการฟ้องร้องคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบเส้นทางการเงินของผู้ทุจริตให้รอบด้าน
- การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความรักรวยผิดปกตินั้น ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องมีการยื่นบัญชีตั้งแต่เข้ารับราชการและบังคับใช้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ควรกำหนดเป้าหมายให้หน่วยงานภาครัฐให้ปฏิบัติตามวินัยข้าราชการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดโอกาสในการเรียกรับผลประโยชน์ และต้องกำหนดกฎหมายให้มีความเฉพาะต่อคดี ก็จะสามารถทำให้มีความเกรงกลัวต่อการทุจริตได้มากขึ้น

๓.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

สรุปผลความคิดเห็น

- สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีข้อสังเกตว่า สตง. ไม่มีอำนาจในการควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแลโครงการตามที่กำหนดไว้ในตัวชี้วัดได้ แต่ สตง.ในฐานะหน่วยงานตรวจสอบยินดีให้ความร่วมมือในการตรวจสอบภายใต้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเต็มความสามารถ หากมีความชัดเจนของกิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน
- หน่วยงานตรวจสอบภายในของแต่ละองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถและเข้มแข็ง ตรวจสอบจริงจัง จึงจะสามารถลดการทุจริตในหน่วยงานลงได้
- บทลงโทษต่อการกระทำผิดควรมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

- ทุกหน่วยงานของรัฐควรมีการประเมินความเสี่ยงในการทุจริตไม่ว่าโครงการจะมีมูลค่าต่ำกว่า ๕๐๐ ล้านบาทหรือไม่ เนื่องจากควรมีการตรวจสอบการทุจริตในทุกโครงการไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าไรก็ตาม หรือควรถูกกำหนดให้วงเงินลดลงเหลือ ๑๐๐ ล้านบาท เพื่อป้องกันการทุจริตโครงการได้กว้างขึ้นมากกว่ามุ่งเน้นที่โครงการขนาดใหญ่เท่านั้น

๔. ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

- กฎหมายขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง ให้เป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผล จึงควรผลักดันให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายให้มากขึ้น

๕. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

- แผนการปฏิรูปประเทศ มีความครอบคลุมในทุกมิติดีอยู่แล้ว ทั้งในด้านการป้องกันและการบริหารจัดการ แต่ปัญหาหลักอยู่ที่การบังคับใช้มาตรการอย่างจริงจัง อาทิ การบังคับใช้มาตรการคุ้มครองต่อผู้มีอำนาจ ความร่วมมือในการดำเนินการของภาครัฐและภาคเอกชน ภาคประชาชน อย่างบูรณาการร่วมกัน
- ควรกำหนดตัวชี้วัดให้สะท้อนถึงระดับการบรรลุเป้าหมายที่สะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งให้มีการประเมินผลและเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงตรวจสอบได้
- ควรสร้างช่องทางการสื่อสารระหว่างประชาชนและหน่วยงานภาครัฐด้วยการส่งข้อมูลตอบกลับ (Feedback) ภายใต้ระบบที่รวดเร็ว รักษาความลับได้ และเป็นระบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น
- กลุ่มเป้าหมายในทุกกิจกรรมปฏิรูปควรให้ครอบคลุมถึงประชากรทุกวัย โดยเฉพาะประชากรกลุ่มอ่อนไหวต่อการได้รับผลกระทบจากการพัฒนาต่าง ๆ อาทิ กลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และ ภาคประชาชน จำนวน ๕๙ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับประชาชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นระยะเวลา ๑๒ ปี อย่างไรก็ดี ระยะเวลาดังกล่าวยังขาดความชัดเจนว่าเริ่มต้นและสิ้นสุดลงเมื่อใด จึงอยากให้ คกก. ปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาช่วยให้ความกระจ่างด้วย เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติสามารถดำเนินการถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างตรงกับวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญฯ
๒. ควรกำหนดกลไกและวิธีการนำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
๓. ควรเลือกกิจกรรมปฏิรูปที่คาดว่าจะสำเร็จได้ภายในปี ๒๕๖๕ อย่างแน่นอน ไม่ควรทำทุกประเด็น

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

สรุปผลความคิดเห็น

ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้

๒. เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลความคิดเห็น

๑. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน อย่างไรก็ดี ตัวชี้วัดของแผนฯ ยังไม่สะท้อนพัฒนาการดังกล่าว
๒. เป้าหมายหลักที่ว่า “ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล ...” ยังคงคลุมเครือ เห็นควรให้ทบทวนการนิยามว่า “มาตรฐานสากล” หมายความว่าอย่างไร โดยอาจใช้มาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแทน
๓. ควรทบทวนตัวชี้วัด “คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ (ระดับชาติหรือเทียบเท่า) ของผู้เรียน” ที่มีค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ “ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐” ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของประเทศ ที่ผ่านมา ผลการประเมินระดับย้อนหลังไม่เคยแตะระดับร้อยละ ๕๐ ทั้งในภาพรวม และในรายวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทย ค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้จึงอาจเป็นไปได้ยากที่จะบรรลุผลภายในระยะเวลาดังกล่าว
๔. ควรทบทวนตัวชี้วัด “ร้อยละสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ” ที่มีค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ ไม่ต่ำกว่าระดับกว่าระดับพอใช้ โดยร้อยละ ๔๐ และร้อยละ ๕๐ มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าระดับดี ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าเป้าหมายที่อาจต่ำเกินไป

๕. ควรทบทวนกรอบเวลาของแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งขัดแย้งกับปีการศึกษาของประเทศไทย
  ๖. ควรทบทวนตัวชี้วัด “ร้อยละของจำนวนสถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ” ที่มีค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ ร้อยละ ๙๐ และร้อยละ ๑๐๐ ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าเป้าหมายที่อาจต่ำเกินไป เพราะการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเป็นการเรียนโดยเน้นภาคปฏิบัติเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว
  ๗. การกำหนดตัวชี้วัดเชิงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ยังขาดด้านจิตพิสัย ที่สะท้อนถึงการรักความเป็นไทย การเคารพเทิดทูนสถาบันกษัตริย์ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การรู้หน้าที่ และการมีวินัยของผู้เรียน
  ๘. ควรเพิ่มการสร้างระบบติดตามประเมินอย่างเป็นรูปธรรม และให้มีการประเมินคุณภาพโดยหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง
๓. **กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ**
- ๓.๑ **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา**
สรุปผลความคิดเห็น
    ๑. ควรนิยามคำว่า “เด็กนอกระบบ” ให้ชัดเจนว่าหมายถึงเด็กกลุ่มใด นับรวมผู้เรียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ด้วยหรือไม่ เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติสามารถดำเนินการถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างตรงเป้าหมาย
    ๒. ควรทบทวนตัวชี้วัดที่ ๓ สัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีทักษะอ่านออกเขียนได้และคณิตศาสตร์ที่จำเป็นในการเข้าสู่กำลังแรงงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๐ ให้มีความแตกต่างกันระหว่างผู้เรียนในระบบและผู้เรียนนอกระบบ เนื่องจากผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีบริบทและศักยภาพที่แตกต่างกัน โดยอาจเน้นการวัดด้านการมีงานทำสำหรับผู้เรียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
    ๓. สร้างช่องทางการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ด้อยโอกาส และ/หรือผู้ซึ่งไม่ได้เรียนในระบบ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้
    ๔. ส่งเสริมการศึกษาทางเลือก อาทิ home school โดยการสร้างมาตรฐานการเทียบโอนแผนการสอน การประเมินเด็ก งบประมาณการสนับสนุน และการให้ความรู้กับผู้ปกครอง
    ๕. อาจพัฒนาแอปพลิเคชัน ติดตามผู้เรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังการหลุดออกจากระบบการศึกษา
    ๖. ควรพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ให้มีคุณภาพและมาตรฐานทัดเทียมการศึกษาในระบบ
    ๗. ส่งเสริมให้ประชาชนทั้งในเขตเมืองและในพื้นที่ชนบทห่างไกล เข้าถึงการศึกษาระดับพื้นฐานที่มีคุณภาพโดยเท่าเทียมกัน
  - ๓.๒ **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ และนำไปสู่การจ้างงาน**
สรุปผลความคิดเห็น

๑. เห็นด้วยว่าควรส่งเสริมให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยอาจกำหนดส่วนแบ่งจำนวนผู้เรียนสายสามัญและผู้เรียนสายอาชีวศึกษาในสัดส่วนที่สะท้อนความต้องการของตลาด
  ๒. ควรทบทวนการแบ่งสายการเรียนของนักเรียนเป็นสายวิทย์ สายศิลป์ เร็วเกินไป เพราะไปสนับสนุนความเชื่อที่ว่าเด็กอาชีวศึกษาเป็นเด็กที่อ่อนด้อยทางวิชาการ
  ๓. ควรศึกษาต้นแบบจากทวีปยุโรป ที่ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาในกลุ่มสายอาชีพที่ตนสนใจ (อาทิ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประกอบอาหาร การดูแลเด็ก ช่างไม้ ช่างยนต์ การดนตรี ศิลปะ) ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ความชอบและความถนัดของตน ให้สามารถเลือกต่อยอดเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป และมีทักษะเบื้องต้นในการประกอบอาชีพหากยังไม่พร้อมเรียนต่อ
  ๔. ควรให้ความสำคัญกับการจัดอาชีวศึกษาสำหรับผู้ที่อยู่ในระบบการจ้างงานแล้วด้วย เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้มีทักษะเพิ่มขึ้น นำไปสู่ค่าตอบแทนที่เพิ่มขึ้น
- ๓.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปรับเปลี่ยนโฉมการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต**

สรุปผลความคิดเห็น

๑. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรส่งผลให้จำนวนผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาลดลง ในขณะที่ช่วงเวลาที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ขยายจำนวนสถาบันอุดมศึกษาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏและราชมนฑล อุปสงค์และอุปทานสวนทางกัน จึงอาจต้องหาแนวทางยุบรวมสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต
๒. สนับสนุนการเรียนการสอนแบบ module อีกทั้ง ส่งเสริมการเรียนแบบสหวิทยาการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ
๓. สนับสนุนการเรียนการสอนที่เปิดกว้างสำหรับทุกช่วงวัย ๑๐๐% โดยไม่จำกัดเฉพาะด้านวิชาการ และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ module เพียงเท่านั้น
๔. ควรพิจารณาระบบการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยไม่ใช่เกรดเฉลี่ยสะสมเป็นตัวชี้วัดหลัก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีเกรดน้อยแต่มีศักยภาพ สามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ได้
๕. สถาบันอุดมศึกษาควรดำเนินงานเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศมากกว่าเพื่อผลประโยชน์ของสถาบันหรือบุคลากรของตนเอง

๓.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การปฏิรูปการจัดการเรียนรู้

สรุปผลความคิดเห็น

๑. ควรทบทวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบันเป็นการทดสอบแบบปรนัย ไม่ส่งเสริมระบบการคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ทั้งนี้ ควรเน้นการทดสอบแบบอัตนัย
๒. การเรียนการสอนในห้องเรียนยังคงเป็นการบรรยายของผู้สอนเป็นหลัก และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นค่อนข้างน้อย จึงจำเป็นต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วน

๓. ควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยตรงจากผู้มีประสบการณ์จริง
๔. การพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามแนวทางพหุปัญญาให้หลากหลายตามศักยภาพ ยังขาดความชัดเจนในขั้นตอนและวิธีการดำเนินการปฏิรูป อาทิ การส่งเสริมศักยภาพของผู้มีพรสวรรค์ทางด้านกีฬา ทั้งบุคคลที่มีและไม่มีศักยภาพ พร้อมทั้งให้การศึกษามีคุณภาพ ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา เมื่อเลิกเป็นนักกีฬาอาชีพแล้วสามารถประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ (๑) เพื่อขยายจำนวนนักกีฬาอาชีพของไทยให้มากขึ้นในเวทีโลก และ (๒) เพื่อให้ผู้มีความเป็นเลิศด้านกีฬาได้รับโอกาสทางการศึกษา
๕. ควรปรับสร้างมาตรฐานของหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลใน ๓ รูปแบบ ได้แก่ On Site, Online และ On Air
๖. ควรจัดการเรียนการสอนวิชาแนะแนวในระดับมัธยมต้นให้มีคุณภาพ ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ถึงความถนัด และเข้าใจความต้องการของตนเอง ได้รับข้อมูลทางเลือกต่าง ๆ และมีโอกาสเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองชอบและมีความถนัด สามารถต่อยอดไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต
๗. เห็นด้วยกับการผลักดันการเรียนการสอนแบบ active learning ให้ผู้เรียนได้สนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และกับผู้สอน เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบันเป็นลักษณะการบรรยายโดยครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว ยังไม่สามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง
๘. ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา ควรมุ่งเน้นที่ความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้จากห้องเรียนสู่ชีวิตจริง
๙. ควรลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาด้านหาความรู้ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริม
๑๐. ควรจัดการเรียนรู้โดยมุ่งให้ผู้เรียนทุกระดับ ตั้งแต่อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี รู้จักการเสียสละ รู้ผิดชอบชั่วดี รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน เคารพกฎหมาย สามัคคี มีวินัย ใฝ่รู้ ใฝ่งาน มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับวิชาการ

๓.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การสร้างระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

สรุปผลความคิดเห็น

๑. ควรปรับระบบการผลิตครูให้เป็นการตลาดแบบเจาะจงเฉพาะกลุ่ม (niche market) คือ คัดเลือกเฉพาะผู้ที่อยากเป็นครูจริง ๆ ไม่ใช่เพราะไม่มีทางเลือกอื่น เพราะถ้าครูไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน
๒. การผลิตครูจำเป็นต้องสอนเนื้อหาวิชาการโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ในขณะที่กระบวนการเรียนการสอนต้องสอนโดยอาจารย์ของคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์
๓. ควรส่งเสริมการผลิตครูโดยคัดเลือกจากคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อให้กลับไปพัฒนาภูมิภาคของตนเอง อาทิ โครงการเพชรในตม

๔. น่าจะกำหนดให้การลดหนี้สินของครู เป็นหนึ่งในดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ของการพัฒนาครู ครูเป็นผู้มีหนี้สินรุงรังก็ไม่อาจเป็นแบบอย่างของการใช้ชีวิตที่ดีให้กับผู้เรียนได้
๕. ควรเพิ่มภาคเอกชนเป็นหน่วยงานร่วม เนื่องจากเป็นผู้ใช้บัณฑิต เพื่อให้การผลิตครูสามารถตอบสนองทิศทางการต้องการด้านแรงงานของประเทศ
๖. ควรส่งเสริมการอบรมด้านคุณธรรม จรรยาบรรณของวิชาชีพ ให้กับครูอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติดำรงอยู่บนพื้นฐานดังกล่าวอย่างยั่งยืน
๗. ควรแก้ไขระบบอุปถัมภ์ เพื่อให้ได้คนดีมีคุณภาพเข้ามาเป็นครู แทนคนมีเส้นสาย
๘. การผลิตครูควรเป็นระบบปิด จำกัดจำนวนผู้เรียน เพื่อให้สามารถคัดกรองผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถ และมีใจรักในวิชาชีพครู
๙. ควรวัดผลของการพัฒนาครูจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
๑๐. ควรจัดทำคู่มือการนิเทศสำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง ระบุสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง
๑๑. ควรมุ่งเน้นการผลิตครูให้มีความพร้อมในปฏิบัติงานจริง
๑๒. ควรกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู เพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นครู

๓.๖ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๖ การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา (Big Data for Education)

สรุปผลความคิดเห็น

๑. ควรทบทวนการเสนอให้ ป.ย.ป. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยควรให้ มท. หรือ ศธ. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และมี ดศ. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบรองคอยให้การสนับสนุน
๒. ควรพัฒนาระบบสารสนเทศพื้นฐานในแต่ละวิชาให้ชัดเจน เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ทางการศึกษาในแต่ละด้านที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

๑. ควรปรับปรุงกฎหมายการกระจายอำนาจ/ระเบียบการบริหาร/การจัดสรรงบประมาณ ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย
  ๒. ควรปรับปรุง พ.ร.บ. อุดมศึกษาเอกชน ให้มีอิสระทางวิชาการและการบริหารจัดการงบประมาณ
  ๓. พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ควรให้ความสำคัญกับการรับฟังครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วย เพื่อให้สามารถนำไปสู่การบังคับใช้ได้จริง
๔. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ
๑. การปฏิรูปการศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งส่งเสริมสนับสนุนการกระจายอำนาจไปสู่ระดับภูมิภาคเป็นความผิดพลาดครั้งยิ่งใหญ่ที่นำไปสู่ความล้มเหลวของระบบการศึกษาไทย

๒. ควรจัดการรับฟังความคิดเห็นต่อแผนการปฏิรูปประเทศฯ ให้ครอบคลุมพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย
๓. ควรสร้างมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนทั้งของรัฐและเอกชนให้มีความเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ
๔. สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกแก่ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการสั่งสอนบุตรหลานของตน
๕. ควรกำหนดให้ “การพัฒนาภาษาอังกฤษ” เป็นวาระแห่งชาติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะด้านภาษาต่างประเทศอย่างเท่าเทียม เนื่องจากที่ผ่านมาผู้เรียนเพียงส่วนน้อย อาทิ กลุ่มที่ครอบครัวยังมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
๖. ควรลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก เพิ่มความเป็นธรรมในแนวคิด โดยการจัดสรรทรัพยากรตามความจำเป็นมากกว่าการอุดหนุนรายหัว
๗. นโยบายด้านการศึกษาควรมีความต่อเนื่อง โดยมีการออกแบบกลไกให้มีการแทรกแซงทางการเมืองน้อยที่สุด

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ห้องจูปีเตอร์ ๔-๑๐ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน ๖๔๗ คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

แผนปฏิรูปประเทศฯ ควรยึดหลักการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานและขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนต้องมีการกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้รับผิดชอบงานในแต่ละขั้นตอนที่ชัดเจนเพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม สามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๑.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูปด้านวัฒนธรรมและค่านิยมในสังคมไทย

- ๑) การพัฒนาวัฒนธรรมการใช้ชีวิต ควรสอดแทรกประเด็นทางวัฒนธรรมอย่างมีกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการซึมซับมากกว่าการสอน อาทิ การเลือกหาผู้มีอิทธิพลบนสื่อโซเชียล (Influencer) ที่เหมาะสม ในการสอนและสอดแทรกการใช้ภาษาที่สุภาพและเหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน การสอดแทรกผ่านละคร อาทิ เรื่องการประหยัดพลังงาน เรื่องการเปลี่ยนวัฒนธรรม เรื่องการใช้ของแบรนด์เนมราคาแพง โดยอาจเชิญผู้กำกับละครที่สามารถสอดแทรกสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไรบ้าง
- ๒) การส่งเสริมเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ยังมีไม่แพร่หลายนัก จึงควรมีการเริ่มจากโรงเรียน โดยผ่านการจัดการเรียนการสอนและการจัดทำหลักสูตรประวัติศาสตร์/ประเพณีท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน ซึ่งการสนับสนุนเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมากนัก ตัวอย่างเช่น โครงการนักร้องประจำหมู่บ้าน เพื่อพัฒนามัคคุเทศก์น้อยที่ศึกษาและถ่ายทอดประวัติศาสตร์บ้านเกิดของตนเอง นอกจากนี้ควรส่งเสริมอนุรักษ์ความเป็นไทย และการจัดกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่น/การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังเช่นงานอุ่นไอรักตามภูมิภาค รวมถึงดึงศักยภาพของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมศิลปินพื้นบ้าน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิด
- ๓) การส่งเสริมวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยที่ไม่จำกัดเฉพาะการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ควรนำสื่อสมัยใหม่มาช่วยในการสื่อสารแผนปฏิรูปให้มีความน่าสนใจมากกว่าการเขียนแผนในกระดาษซึ่งเข้าไม่ถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่และไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ

- ๔) **การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม** (กตัญญู สุจริต จิตอาสา วินัย พอเพียง) เป็นแนวทางที่ยังจำเป็นต้องและเข้าถึงได้ยาก จึงควรปลูกฝังเข้าไปในระบบการศึกษาและควรนำเสนอในรูปแบบใหม่ๆ อาทิ การจัดทำเป็นวิดีโอหรือ Infographic ซึ่งให้กลุ่มเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำครั้งนี้ด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและน่าสนใจยิ่งขึ้น ตลอดจนการสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังศีลธรรมอันดีงามแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย อีกทั้งการสนับสนุนการสร้างครอบครัวคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม อำเภอ/จังหวัดคุณธรรม สังคมคุณธรรม
  - ๕) **การนำเอาหลักทางศาสนาใช้ในการพัฒนาจิตใจ และปัญญา** ควรให้ความสำคัญกับทุกศาสนา รวมถึงควรให้มีการปฏิรูปโครงสร้าง และกฎระเบียบต่าง ๆ ของทุกศาสนาในประเทศไทย ตลอดจนมีหลักสูตรเรื่องคำสอนทางศาสนาในทุกสถานศึกษา
  - ๖) **การปลูกฝัง ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็ก เยาวชน และประชาชน** ควรปลูกฝังให้เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความรักใคร่สามัคคี กลมเกลียว ไม่มีความแตกแยกและมีการอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อันดีงามของไทยให้คงอยู่สืบไป
  - ๗) **การส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า พัฒนาต่อยอด สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ** จะทำให้ประชาชนในประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน
  - ๘) **การขับเคลื่อนแผนปฏิรูปด้านวัฒนธรรม** ควรให้จังหวัดเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและติดตามรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปฯ การเพิ่มจำนวนบุคลากร เจ้าหน้าที่ พนักงานราชการ และข้าราชการ และจัดอบรมให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่เครือข่ายกระทรวงวัฒนธรรม รวมถึงควรเปิดโอกาสให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ตามกรอบปฏิรูป ในด้านการปลูกฝังส่งเสริมคุณธรรม บวร ผ่าน อปท. ทุกระดับอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งองค์กรในท้องถิ่น เพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างเป็นรูปธรรม
- ๑.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬา**
- ๑) **การส่งเสริมการออกกำลังกาย/เล่นกีฬา** ควรพิจารณาในประเด็น ดังนี้ (๑) กำหนดเป็นนโยบายที่ให้ประชาชนทุกคนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ (๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการเล่นกีฬารองรับในทุกพื้นที่ อาทิ ลานกีฬา สนามกีฬา ระบบนิเวศน์/สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการออกกำลังกายทุกประเภท และสำหรับประชาชนทุกกลุ่มรวมถึงคนพิการและผู้สูงอายุ (๓) มีผู้นำการออกกำลังกาย (๔) สนับสนุนการประกวดลานกีฬาทั้งในระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยการมีส่วนร่วมของทุกคนในพื้นที่ (๕) ส่งเสริมการเล่นกีฬาในโรงเรียน ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยเฉพาะการออกกำลังกาย เล่นกีฬา สันทนาการ (๖) การให้ครอบครัวเป็นฐานในการออกกำลังกาย ต้องทำให้ผู้นำครอบครัวมีความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมออกกำลังกายที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย และ (๗) มีกลไกรองรับเพื่อให้เกิดการออกกำลังกาย ทั้งเวลาและแรงจูงใจ

- ๒) **ควรสนับสนุนการออกกำลังกาย/เล่นกีฬาที่เน้นการพัฒนาทักษะด้านสมองด้วย** อาทิ e-sport, board game, โอเรียนเทียร์ริง (วิ่งตามแผนที่ check Point) และส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และท้องถิ่นจัดพื้นที่ส่วนกลางในรูปแบบ co-working space ที่เอื้อต่อการเล่นกีฬาทุกชนิด
- ๓) **ควรส่งเสริมกีฬาสำหรับคนพิการ** โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่กีฬาคนพิการยังไม่เป็นที่แพร่หลาย รวมถึงการพัฒนาผู้ตัดสินและผู้สอน เพื่อให้คนพิการได้ออกกำลังกาย พัฒนาสมรรถภาพ และเล่นกีฬา การสร้างความมั่นคงในอาชีพของนักกีฬาพิการบนพื้นฐานความเท่าเทียมกับคนทุกกลุ่ม นอกจากนี้สำหรับโครงการลานกีฬาทั่วประเทศ อยากให้คำนึงถึงลานกีฬาที่สามารถรองรับการใช้งานของกลุ่มผู้พิการด้วย
- ๔) **การสร้างและพัฒนานักกีฬา** ควรพัฒนาสถาบันการศึกษาด้านการกีฬา อาทิ โรงเรียนกีฬา สถาบันการพลศึกษา เพื่อสร้างบุคลากรการกีฬาสำหรับเป็นผู้นำกีฬาในชุมชน/ภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้นักกีฬาทีมชาติที่ทำชื่อเสียงให้ประเทศเป็นโค้ช/จัดการฝึกสอนกีฬาในจังหวัดบ้านเกิด เพื่อเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนสนใจเล่นกีฬา รวมถึงต่อยอดนักกีฬาในจังหวัดสู่นักกีฬาทีมชาติ
- ๕) **การสร้างโอกาสทางการกีฬา** ควรพิจารณาดังนี้ (๑) สร้างบุคลากรการกีฬาตั้งแต่วัยเด็ก โดยมีระบบคัดกรองเด็กที่มีแววนักกีฬาตั้งแต่ระดับท้องถิ่น รวมถึงการคัดเลือกนักกีฬาทีมชาติ ควรให้เป็นไปด้วยความยุติธรรมโดยใช้ความสามารถเป็นหลักไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ (๒) สนับสนุนให้เยาวชนรุ่นใหม่สามารถเล่นกีฬาที่ชอบและถนัดอย่างต่อเนื่องโดยมีทุนสนับสนุนที่เพียงพอ เพื่อให้มีความมุ่งมั่นกับการเล่นกีฬา และสามารถพัฒนาเป็นกีฬาอาชีพในระดับสากล (๓) สนับสนุนภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักกีฬาที่ไม่ผ่านสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยให้มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี และ (๔) ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับนักกีฬาที่สร้างชื่อเสียงให้ประเทศ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักกีฬาทั่วไปพัฒนาทักษะและมีมืออย่างต่อเนื่อง
- ๖) **การกำหนดเป้าหมาย** เพื่อให้การพัฒนาทางด้านกีฬาดำเนินไปอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน จึงควรมีตัวชี้วัดที่เหมาะสมที่สามารถสร้างแรงกระเพื่อมแก่วงการกีฬาในวงกว้าง เช่น การกำหนดว่าในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะสามารถเป็นเจ้าภาพในการจัดกีฬาระดับ Youth Olympic Games ได้สำเร็จ
- ๗) **ประเด็นอื่น ๆ** (๑) **การจัดทำ calorie footprint** ต้องเริ่มจากหน่วยงานภาครัฐ และมีรางวัลให้กับหน่วยงานที่พนักงานมีแคลอรีลดลง (๒) **การปกป้องเด็ก** จากการเล่นกีฬาที่ส่งผลต่อการพัฒนา/การเติบโตของระบบสมอง อาทิ มวย ทรูกระร้อ ฟุตบอล ที่ควรกำหนดอายุในการเล่นที่เหมาะสม และต้องมีการเช็คสุขภาพอย่างต่อเนื่อง (๓) **ยุทธศาสตร์ทางการกีฬา** ควรมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ที่ทำให้คนไทยเข้าใจในชนิดกีฬาที่ตนเองชอบ รู้กติกา รู้ประวัติทีมกีฬา ในชนิดกีฬา รวมถึงนักกีฬาที่ชอบ และมีกลยุทธ์ที่ทำให้คนไทยรักการดูกีฬาที่ตนเองชอบ และ (๔) มีการประเมินวิถีชีวิตทางการกีฬาของประชาชนโดย อสม.

๑.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนาโครงสร้างรองรับสังคมของการเสริมสร้างสมรรถนะกำลังคนและสร้างงานอย่างถาวร

- ๑) **การพัฒนาทักษะแรงงาน** ต้องคำนึงถึง technology disruption ภาครัฐต้องเร่งพัฒนาทักษะพื้นฐาน ทักษะเฉพาะทาง และทัศนคติที่จำเป็น ทักษะทางด้านเทคโนโลยี ผ่านการจัดการอบรม การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ และการพัฒนาทักษะเปรียบเทียบและมาตรฐานที่จำเป็นเพื่อควบคุมมาตรฐานและเป็นพื้นฐานในการดึงแรงงานนอกระบบมาสู่ในระบบ รวมถึงควรให้ภาคเอกชนสนับสนุนการเปิดหลักสูตรอบรมเฉพาะทาง
- ๒) **การเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และสร้างอาชีพให้กับแรงงาน** ควรจัดให้มีการฝึกอบรมในลักษณะที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย รวมถึงอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่เป็นแหล่งพักอาศัยเพื่อความสะดวกในการเดินทาง
- ๓) **การปฏิรูปการว่างงาน** ควรมีแนวทางที่ชัดเจน ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มนักศึกษาจบใหม่และแรงงานที่อยู่ในตลาดแล้ว รวมทั้งมีแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มากขึ้น เพื่อผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของตลาดทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งควรเน้นการดูแลแรงงานนอกระบบ แรงงานที่ไม่มีวุฒิการศึกษาเพื่อให้เกิดความเท่าเทียม ตลอดจนแก้ปัญหาว่างงานของบัณฑิตจบใหม่ และการขยายเวลาอายุเกษียณของผู้สูงอายุ ที่ควรสนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุในเฉพาะบางสาขาอาชีพ เพื่อลดปัญหาคนจบใหม่ว่างงาน อาทิจานด้านการให้คำปรึกษา งานบริการสังคม ชุมชน นอกจากนี้ควรมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดจาก “การจัดหางาน” เป็น “การสร้างโอกาสสร้างงาน”
- ๔) **การสร้างอาชีพ** ควรหาแนวทางที่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่างานที่ใช้แรงงาน มีเกียรติ มีความสำคัญ และมีรายได้ที่ดี และควรสร้างค่านิยม ทัศนคติความรัก ความภูมิใจในอาชีพ อันจะก่อให้เกิดความรัก ความมุ่งมั่นในงานที่ทำ สร้างงานที่มีคุณภาพ และการใฝ่หาความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะตนเองเพิ่มเติม และมีความเป็นมืออาชีพในการทำงาน รวมถึงพัฒนาอาชีพให้มีคุณภาพ อาชีพ พนักงานขับรถที่มีระบบ certified รองรับ ตลอดจนสำหรับกลุ่มผู้พิการ ที่สร้างประโยชน์ สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ อาจมีการบรรจุให้เข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐ
- ๕) **การคุ้มครองแรงงาน** ควรให้ความสำคัญกับการรวมตัวของผู้ใช้แรงงานเพื่อให้มีโอกาสในการต่อรองสิทธิในการทำงานและมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานไปจนถึงหลังวัยเกษียณ
- ๖) **ฐานข้อมูลด้านแรงงาน** ควรมีการจัดทำในลักษณะ “Digital Data” ให้เป็นฐานข้อมูลกลางของประเทศที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม บอกได้ว่าคนในประเทศมีศักยภาพและทักษะอยู่ในระดับใด และอยู่ในพื้นที่ใดบ้าง อาชีพใดจะเป็นที่ต้องการในอนาคตและอาชีพใดจะถูกลดความสำคัญ โดยมีการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการวิเคราะห์ ก่อให้เกิดหลักสูตร การฝึกอบรมทักษะ Upskill/Reskill ที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงาน และมีความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่ ตลอดจนมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต้นทุนชีวิตและพื้นที่ เพื่อออกแบบหลักสูตรและการสนับสนุนให้มีความสอดคล้อง

- ๗) **Thailand workforce development Agency** ยังมีกลไกการดำเนินงานที่ไม่ชัดเจน ซึ่งมีข้อสังเกตในเรื่องหน่วยงานตัวแทนว่ามีกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เข้าร่วมดำเนินการด้วยหรือไม่
- ๘) **ประเด็นอื่น ๆ** (๑) ควรสนับสนุนการพัฒนาแรงงานมีฝีมือ (High skill labor) ให้สามารถออกไปทำงานในต่างประเทศได้อย่างกว้างขวาง และ (๒) ควรมีการกำหนดหน่วยงานหรือองค์กรที่พร้อมสำหรับรองรับผู้พิการที่มีความรู้ความสามารถให้มีโอกาสเข้าทำงานได้ เช่นเดียวกับคนทั่วไป

๑.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ โครงการบริหารจัดการศักยภาพบุคลากรของประเทศ

- ๑) **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นองค์รวม** ไม่ควรมุ่งสร้างแต่คนเก่ง คนมีความรู้ ความสามารถ แต่ควรเน้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการทำงานและการดำรงชีวิต การมีทัศนคติในการช่วยเหลือสังคม เสียสละ และแบ่งปันโอกาสให้แก่ผู้ด้อยโอกาส
- ๒) **การพัฒนาทักษะ** ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนา soft skill ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ communication attitude mindset เนื่องจากองค์ความรู้และทักษะการทำงานควรมาควบคู่กับมุมมองและทัศนคติการใช้ชีวิตที่ดีซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ รวมถึงควรมีการพัฒนาทักษะกำลังคนให้เป็นในลักษณะ multi skill/Multi talent อาทิ การส่งเสริมให้คนมีทักษะทางด้านกีฬาควบคู่ไปกับความรู้ในเชิงวิชาการ ที่อาจนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนามากขึ้น ตลอดจนเสริมทักษะเป็นผล โดยเฉพาะ computational thinking ความสามารถในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันกับกาเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว
- ๓) **การมุ่งเน้นการพัฒนาเด็ก** ควรกลับมามองสังคมปัจจุบันที่พ่อแม่และลูกต่างก็ไม่มีเวลาให้กัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงครอบครัวที่ตกต่ำ จึงควรพิจารณาแนวทางที่ทำให้พ่อแม่สามารถมีเวลาและเลี้ยงดูลูกได้ด้วยตัวเอง แม่สามารถให้นมลูกได้ในขณะไปทำงาน รวมถึงการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงลูกได้ในที่ทำงาน
- ๔) **การส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐ ในเรื่องโอกาสไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ** ควรพิจารณาออกแบบรูปแบบการปฏิบัติการให้รัดกุมและประหยัดงบประมาณภาครัฐโดยอาจเป็นการปฏิบัติงานระยะสั้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในประเทศและการสร้าง career path ได้ต่อเนื่องด้วย **ในเรื่องอาชีพที่สอง** ต้องระวังเรื่องความทุ่มเท และประเด็น conflict of interest
- ๕) **การพัฒนาระบบรับเข้าสำหรับข้าราชการ** ควรมีคุณธรรมและโปร่งใส ลดการใช้ระบบอุปถัมภ์ รวมถึงเห็นด้วยในประเด็นการรับราชการตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษาในสถาบันการศึกษาชั้นนำของโลก แต่ควรพิจารณาเพิ่มเติมในเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการ รวมถึง career path ที่ต้องชัดเจนเพื่อลดภาวะสมองไหล และสร้างแรงจูงใจให้คนเก่งยอมรับราชการ เนื่องจากยุคสมัยใหม่คนรุ่นใหม่ส่วนมากอยากทำธุรกิจส่วนตัว หรือ startup มากกว่าเข้าสู่ระบบราชการที่มีความอึดอัด ประสิทธิภาพต่ำ ขึ้นชื่อเรื่องระบบอุปถัมภ์ โดย “ราชการต้องรับใช้ประชาชนไม่ใช่ทำตัวเหมือนเป็นนายของประชาชน” ต้องเปลี่ยนภาพลักษณ์ในส่วนนี้ให้ได้ จึงจะดึงคนรุ่นใหม่/คนเก่งเข้ามาได้

- ๖) **การปฏิรูปเชิงโครงสร้าง** โดยสร้างความแข็งแกร่ง ศักยภาพของบุคลากร รองรับเศรษฐกิจของโลกยุคใหม่ พึ่งพาตนเอง ไม่ใช่พึ่งพาระบบเศรษฐกิจหรือการลงทุนจากต่างประเทศเท่านั้น ต้องปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ แล้วสร้างคนให้สอดคล้องกับทิศทางเศรษฐกิจ สังคมในอนาคต เพื่อลดช่องว่างความยากจน สร้างโอกาสให้คนไทยมีความเท่าเทียมมากขึ้น
- ๗) **การพัฒนากิจกรรมฝึกสติ** ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งในสถานที่ทำงานด้วย เพราะสติจะเป็นฐานทำให้เกิดสมาธิ ปัญญา ซึ่งจะทำให้คนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ในการมีชีวิตที่มีความสุข
- ๘) **ประเด็นอื่น ๆ** (๑) ให้บรรจุวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรการศึกษา ซึ่งอาจต้องเริ่มจากการพัฒนา critical thinking เป็นฐาน (๒) ใช้ technology ในการกระจายความรู้สู่ทุกส่วนของประเทศ (๓) รัฐบาลค่ากวดวิชาให้ทั้งประเทศฟรี เพื่อลดช่องว่างคนจนและคนรวย (๔) การพัฒนาระบบการเรียนแบบ English program ทั้งประเทศ (๕) เห็นด้วยกับประเด็น talent pool (๖) การใช้หลักสูตรกลางและความรู้ภูมิปัญญาชุมชน (๗) ควรมีการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพของครูแนะแนวทุกโรงเรียน เพื่อให้ครูเหล่านี้สามารถเข้าถึงถึง ความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล ตลอดจนสามารถแนะแนวการศึกษาต่อในอนาคตแก่นักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (๘) การคัดกรอง (screening) ความสนใจของเด็กตั้งแต่ยังอายุน้อย จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพได้ อย่างเต็มที่ โดยคัดกรองในทุก ๆ ๒ - ๓ ปี เนื่องจากเด็กอาจมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจได้

๒. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

- ๒.๑ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ควรมีกลไกรองรับที่ชัดเจน อาทิ กฎหมาย/ระเบียบ งบประมาณ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมได้ในทุกมิติ ทุกเรื่องตามแผนการปฏิรูป นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วถึงทั้งในระดับท้องถิ่น
- ๒.๒ การนำแผนปฏิรูปสู่การปฏิบัติ ขอให้มีการไปสู่การปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนทำให้ง่ายต่อผู้ปฏิบัติ มีการออกแบบกระบวนการทำงานและ action plan การติดตามประเมินผลและการกำหนดตัวชี้วัด (KPIs) เป็นปัจจัยความสำเร็จของแผนปฏิรูป
- ๒.๓ เนื่องจากแนวทางที่เสนอมีข้อจำกัดด้วยระยะเวลา ๒ ปี จึงควรจัดลำดับความเร่งด่วนการปฏิรูประยะเวลา/งบประมาณ ในระยะสั้น กลาง และยาว แนวทางการพัฒนาต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแนวนโยบายรัฐบาล แผนแม่บทให้ชัดเจนไม่ใช่ต่างคนต่างพัฒนา โดยไม่บูรณาการร่วมกัน

เอกสารประกอบวาระที่ ๔-๒

ความเห็นคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
ต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

การประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓

ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...	ข้อเสนอแนะ
๑. การเมือง	เพิ่มเติมกิจกรรมปฏิรูปที่ส่งเสริมการเมืองที่ซื่อสัตย์และสุจริต
๒. การบริหารราชการแผ่นดิน	๑) ทบทวนคำว่า “พลิกโฉม” ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ พลิกโฉมการบริหารงานและการบริการภาครัฐเพื่อเป็นแพลตฟอร์มของทุกภาคส่วนสำหรับแก้ไขปัญหาและเยียวยาประเทศภายหลัง COVID-19 ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ๒) ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในการวิเคราะห์และบริหารราชการแผ่นดินและประเด็นเรื่อง Digital Government เป็นส่วนที่จะทำให้ภาครัฐและเอกชนเอาข้อมูลมาไว้ที่เดียวกัน/เชื่อมโยงและบูรณาการกัน ซึ่งนับเป็นกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญอย่างยิ่งทั้งนี้งบประมาณนับเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการจัดทำระบบดิจิทัล ๓) เพิ่มเติมประเด็นการเบิกจ่ายของภาครัฐให้รวดเร็ว ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีความรวดเร็ว คุ่มค่า ปราศจากการทุจริต
๓. กฎหมาย	ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปกฎหมายเพื่อลดขั้นตอน การอนุมัติ การอนุญาตของทางราชการ และเพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัย
๔. กระบวนการยุติธรรม	เพิ่มเติมกิจกรรมการปรับปรุงการลดโทษของกรมราชทัณฑ์
๕. เศรษฐกิจ	๑) เพิ่มเติมประเด็นการจัดตลาดให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงอย่างครบวงจรในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การสร้างเกษตรมูลค่าสูง (High Value Added) ๒) ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness/Medical Tourism) โดยอาจพิจารณาแยกออกจากกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง และเร่งพัฒนาเสริมสร้างให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าว ๓) เร่งรัดการดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาคของประเทศไทย (Regional Trading/Investment Center) เนื่องจากการเข้ามาดำเนินธุรกิจของชาวต่างชาติในประเทศไทย อาทิ การตั้งสำนักงานของบริษัทในประเทศไทยจะนำไปสู่การสร้างงานตลอดจนการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องด้วย ๔) นอกจากนี้ ควรพิจารณาให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนวัตกรรม ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย และด้านการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์
๖. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑) เพิ่มเติมการส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือเกษตรกร เข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ เช่น การปลูกไม้มีค่า การสร้างป่าชุมชน เป็นต้น ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย ๒) เพิ่มเติมประเด็นการดูแลพื้นที่ชายฝั่งทางทะเล การแก้ไขปัญหาการกัดเซาะทางทะเลและชายฝั่ง ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

การประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓

ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...	ข้อเสนอแนะ
	เขตทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด ๓) เพิ่มเติมการแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM 2.5) อันเนื่องมาจากปัญหาหมอกควัน การใช้ยานพาหนะ การก่อสร้าง รวมถึงปัญหาขยะและน้ำเสียอย่างครบวงจร ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ระบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษบางตาพูด ๔) นอกจากนี้ ควรพิจารณาเร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้ประชาชนตามกลไกของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)
๗. สาธารณสุข	-ไม่มี-
๘. สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	๑) เพิ่มเติมการบริหารจัดการสื่อที่ผิดกฎหมายเพื่อให้เกิดความครอบคลุมในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การพัฒนาระบบคลังข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและการจัดการ Fake News ๒) เพิ่มเติมการสร้างสรรค์สื่อที่ดีและมีคุณภาพในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การกำกับดูแลสื่อออนไลน์ ๓) เพิ่มเติมการรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ
๙. สังคม	๑) เพิ่มเติมการสร้างหลักประกันรายได้ก่อนและหลังวัยเกษียณในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ และควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้คนหลังวัยเกษียณสามารถพึ่งพาตนเองและมีงานทำด้วย ๒) ให้ความสำคัญกับการดำเนินการให้ประชาชนใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน ทั้งนี้ อาจพิจารณาเปลี่ยนชื่อกิจกรรมปฏิรูปเป็น “การจัดหาที่ดินทำกินให้กับประชาชน” เพื่อให้กิจกรรมดังกล่าวมีความครอบคลุมและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ๓) เพิ่มเติมประเด็นการพัฒนาเมืองในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ออกกฎระเบียบให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ทั้งนี้ อาจพิจารณาเปลี่ยนชื่อกิจกรรมปฏิรูปจาก “การออกกฎระเบียบ” เป็น “การจัดระเบียบ” เพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินการทั้งกฎระเบียบและการบริหารจัดการ
๑๐. พลังงาน	๑) ให้ความสำคัญกับการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยเร่งรัดกระบวนการและลดขั้นตอนในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ศูนย์อนุมัติอนุญาตเบ็ดเสร็จ One-Stop-Service โรงไฟฟ้าที่แท้จริง ๒) นอกจากนี้ ควรพิจารณาให้ความสำคัญกับประเด็นการส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวมวลจากการเกษตร
๑๑. การป้องกันและ	ปรับเปลี่ยนชื่อกิจกรรมปฏิรูปให้ชัดเจนและสื่อถึงผลอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

การประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓

ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...	ข้อเสนอแนะ
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	
๑๒. การศึกษา	๑) ทบทวนชื่อกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีความชัดเจนและสื่อถึงผลอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ๒) เพิ่มเติมการส่งเสริมให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเข้าร่วมฝึกปฏิบัติการทำงานในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี และระบบอื่น ๆ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบและนำไปสู่การจ้างงาน ๓) นอกจากนี้ ควรพิจารณาเพิ่มเติมกิจกรรมปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ความเข้าใจและเสริมสร้างพัฒนาหลักคิด วิสัยทัศน์ และทัศนคติ ให้แก่นักเรียนและนักศึกษาด้วย
๑๓. วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	ให้ความสำคัญในประเด็นสำคัญ ได้แก่ การนำค่านิยมที่ดีมาปรับหลักคิดและทัศนคติ การพัฒนาจิตใจโดยใช้ศาสนาและศิลปะ และการนำวัฒนธรรมมาพัฒนาและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

*****

เอกสารประกอบวาระที่ ๔-๓

ร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง

เอกสารประกอบวาระที่ ๔-๔

ความสอดคล้องของกิจกรรมปฏิรูป
ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชน
อย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) กับยุทธศาสตร์ชาติ
และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ความสอดคล้องของกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)
กับยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศ	ยุทธศาสตร์ชาติ						แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ																							
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1. การเมือง																														
BR0101							010102																							
							010103																							
BR0102																										200301	210101			
																										200302				
BR0103							010102																							
							010103																							
BR0104							010102																							
							010103																							
BR0105							010103																							
2. การบริหารราชการแผ่นดิน																														
BR0201														080102													200101			
BR0202																											200101	220101		
BR0203																											200501			
BR0204																					150101					200301				
																										200302				
BR0205																										200101				
																										200301				
																										200501				
3. กฎหมาย																														
BR0301																											220101			
BR0302																											220101			
BR0303																										220101	220102			
BR0304																										220101	220103			
BR0305																										220101				
4. กระบวนการยุติธรรม																														
BR0401																											220201			
BR0402																											220201			
BR0403																											220201			
BR0404																										220102	220201			
BR0405																											220201			

ความสอดคล้องของกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)
กับยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศ	ยุทธศาสตร์ชาติ						แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ																						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
5. เศรษฐกิจ																													
BR0501									030301 030401 030501 030502 030601	040101													160201						
BR0502										040201	050101 050102 050301 050302 050303 050401														190202 190203				
BR0503															080101 080302														230201
BR0504															090102 090202 090302											200101		220102	
BR0505																	110401												
6. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																													
BR0601										040101															180102 180501				
BR0602																								180201			220101		
BR0603																								180401	190101 190202				
BR0604																								180301 180501					
7. สาธารณสุข																													
BR0701																				130101 130401									
BR0702																				130101 130401 130501									
BR0703																	110501												
BR0704																								170101 170201					
BR0705																						150101				200302			

ความสอดคล้องของกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)
กับยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศ	ยุทธศาสตร์ชาติ						แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ																												
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23						
8. สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ																																			
BR0801							010201																							200101					
							010301																							200401					
BR0802							010301									100301														200301					
BR0803							010201									100301		120101																	
9. สังคม																																			
BR0901																	110501																		
BR0902																	110101																		
BR0903																									170201										
BR0904																						150101													
BR0905																							160202												
10. พลังงาน																																			
BR1001																														200101					
BR1002																														200101					
BR1003																	070201																		
																	070202																		
BR1004																	070201																		
																	070202																		
BR1005																	070201																		
																	070202																		
																	070203																		
																	070204																		
11. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ																																			
BR1101																															210101				
																															210102				
BR1102																															210102				
BR1103																															210102				
																															210201				
BR1104																															210102				
																															210202				
BR1105																															210102				

ความสอดคล้องของกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)
กับยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศ	ยุทธศาสตร์ชาติ						แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ																						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
12. การศึกษา																													
BR1201																	110201	120101											
BR1202																	110401												
BR1203																	110401				150201								
BR1204																	110301	120101											
BR1205																		120101											
13. วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์																													
BR1301							010102										100101	100301											
BR1302											050101	050102					110101					160101	160102						
BR1303																			130101	140101									
BR1304																								170101			200401		
BR1305														080101	080102			110301	120101								200501		

หมายเหตุ - แผนแม่บทที่ไม่มีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ คือ เล่ม 2 การต่างประเทศ และ เล่ม 6 พื้นที่และเมืองนำอยู่อยุธยา

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)
